

تعلیم موسیقی

یاخود

صراط الحکما

مؤلفی

دارالشفقہ مآذونلرندن پوستہ وتلغراف نظارت علیہ سی محاسبہ قلی کتبہ سندن

۱. کاظم



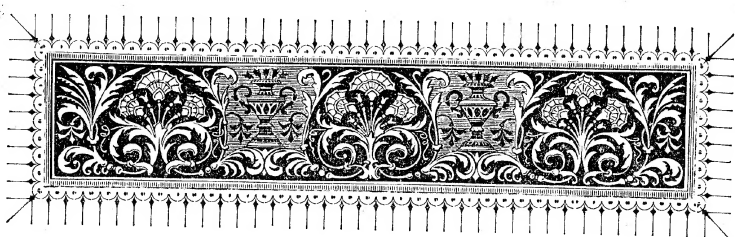
معارف نظارت جلیہ سنک رخصتیلہ

قسطنطینیہ

۱۳۱۰

مطبعۃ ابوالضیا





مقدمه

جلوه گاه بدایع نامی احراز ایدن عصر کمالا تحصر جناب جهان بنایده
علوم وفنون متنوعه نك كافه سنده وقوعی نظر شكران و اتيهاج ايله
گوريان ترقیات گونا گونا گونك آثار مبرور سندن اوله رق ايام اخيره ده
فن جليل موسيقى عثمانينك دخى او ترقیات تجدد پرورانه دن حصه ياب
اولسى مقصد ترقى مرصديه بو فنه انتسابى بولنان ذوات كرامك بو بابده
سعى وغيرتده بولندقلرينى مشاهده ايله عاجزلىرى دخى المدين گليديگى قدر
بر خدمتده بولمخنى آرزو ايتمش ايسه مده اقتدار سز لغمك تحطرى
بو آرزومك ساحه آراى حصول اولمسنه مانع اولمش ايدى . مع مافيه
بعض اخوانك ترغيب و تشويقلىرى بوگما منضم اولان آرزوى خدمت
ثمره سيلاه شو اثر ناچيز ميدانه گلىدى . مطالعه سنه تنزل بيوره جق قارئين
كرامك معلوملىرى اوله جنى وجهله فن موسقيده مستعمل اصطلاحات
مخصوصه نك اكثرينى حاوى اولمق اوزره ترتيب ايدلمش بر لغتچهدن بشقه
بر شئى دگلدرد ؛ انجق شمدي يه قدر بو يولده بر اثرك بولنامسى موسيقى

عثماني هوسكارانك بوفنه عاڊ اولان تعيراتي آڱلايه ميه رق حل مشكل
 ضمنده اوتيه برويه مراجعتي استلزام ايتدكدن بشقه هر كسدن آدقلى
 اجوبه مختلفه دخی ذهنلرني بشقه جه تشويش ايديور ایدی .

ايسته بو خصوصده كي نقصانمرك بر درجهيه قدر اكلى خواهش
 ترقيجويانه سيله جمع و ترتيب ايديلان شو كتابزده گوريه جك قصورلرك
 حسن نيتمه باغشلا نه جغنى اميد ايله برابر خطيئات واقع مزدن طولاني
 دخی موسيقى شناسان عصرك مرقوت معايب پوشانه لرينه التجا ايدرم .

۱. كاظم

ایجاد معناسنه مستعمل اولوب مثلاً هر قنغی برسوزناک کار ویا بسته‌نی فلانجه موسیقی شناس اختراع ایتشدردنیلور. بومقامده فلانجه بسته‌کار فلانجه بسته‌نی بسته‌لمشدر دخی دنیه‌یلور.

اختری ایران تعبیر اتندن اولوب مستحسن دنیلان آهنگک تام بر پرده فوق‌ننده بولنان سپورگه آهنگنه دینور. اشبو آهنگ عثمانلی آهنگکریناک اڭ نهایت یعنی یدنجی آهنگیدر.

اخلاص بوده احویزاوی گگی ممالک عراقده مستعمل اولان مقاماتندرد.

ادوار علی العموم قواعد و مقامات موسیقیه دن باحث اولان کتب و رسائل موسیقیه دینور. مثلاً ابن سینانک تألیفاتندن اولان کتاب. الموسیقی نام اثر ابن سینانک ادواری نامیه یاد اولنور.

آرایش جهان (آرایش خورشیده)

آرایش خورشید عجم شاهلر- ندن اولان خسرو پرویزک خواننده لرندن (باربد)

ابراهیمی رئیس المطربین خواجه ندیم موصیلینک اخترا- عاتندن اولان بر مقام اسمی اولوب اشبو مقام عشاق مقامنک عینی بر مقامدر. خواجه ندیم موصیلینک اسم و شهرت لری ابراهیم موصلی اولوب دم شهرت لری ده هارون الرشیدک زمان خلافت لریدر. مومی الیه خلیفه مشار الیهک مرغوبی و مشاهیر موسیقی شناساندن ایدی. هجرتک (۱۸۸) نجی سنه سننده ارتحال دار بقا ایلشدر.

اجبوری بغداد جوارنده مستعمل اولان بر مقام اسمی اولوب او طرفلرده بولنان بر قبيله اسمنه نسبتله مقام مذکوره علم اولمشدر.

احویری بوده یالکز موصیل مملکتنده مستعمل اولان بر مقامک اسمیدر.

احويزاوی بغداد وحواليسنده مستعمل اولان بر مقام اسمی اولوب محل مذکور جوارنده بولنان (حویزه) نام مملکته نسبتله مقام مذکوره علم اولمشدر.

اختراع اختراع کله‌سی هر یرده اولدیغی گگی بوراده ده

نام موسیقی شناسك ايجاد ايتديگي بر مقام اسميدر. موى اليهك ايجاد ايتديگي مقامك عددى (۳۶) قدر اولوب آنلرده كندى هجبارى صره سنده ذكر وتعداد اولنه جقدر.

اربع وعشرين بلدان عربده
استعمال اولنور (۲۴) ضربلى بر اصول اسميدر.

ارتفاع اصواتك كيفيات خصوصيه
ايكى خاصه نك هيئت مجموعه سنه اطلاق اولنور. مذكور ايكى خاصه ايسه صدالرك تيزك وپستلگيدر. دها طوغريسي عين زمانده وقوعه گلان ايكى صدانك يكديگيردن تيز وپستلگنه دينور. بوده بر زمان ظرفنده عدد اهتزازى زياده اولان صوته تيز، آز اولانه ايسه پست دينور. بو حالده صدانك ارتفاعى جسمك سرعت اهترا - زيه سييله متناسب اولدينى تبين ايدر. بونك ايچون ارتفاع صداني « معين بر زمانده عدد اهتزازيه سى چوق ويا آز اولان صدا ديه تعريف ايدرلر. » نكتم شاه ومنصور آهنگنده بولنان ايكى سازده هرايكي صورتده بيله اجرا اولنان بر مقام يكديگيرينك عيني اولدينى يك نظرده آكلاشيلور. فقط آنلردن برى شاه وديگري منصور آهنگنده

اوقونسى مناسبتيله منصورك شاهدن بر پرده تيز وارتفاعى زياده، عكسى تقديرنده ايسه شاهك منصوردن بر پرده پست يعنى ارتفاعى آز اوله جنى اربانه خفى دگلدر. الحاصل عدد اهتزازيه سنه گوره بر صوت زياده ويا خود آز تيز وپست اولمى كيفيته (ارتفاع صدا) تسميه اولنور. اشته بوندن استنباط اولنوركه صوتك درجانتك بهرينه ارتفاع دنيلور. يعنى اوده راست پرده سنك تيز وپست اولميله ارتفاعى زياده ويا آزدر تعبيرليه افاده اولنور.

اساس موسيقيده اجرا
اس ايديلان نغمات موزونه نك شرطندندركه نغمه لر آغزندن چيقار ايكن بر قانونه تابع اوله جتى ايدى. بونك ايسه فن موسيقيده اصول اوله جنى وارسته ايضاحدر. بو اصول الك ديز اوزرنده يوقارودن اشاغى يه طوغرى حركتى ديمك اولغله نغمه دخى آغزندن چيقارايكن اصول ايچون حاضر اولان ال دخى يوقارودن ديز اوزرينه هيوطى لازمكولر ايكن بعضاً ايجابات موسيقيه دن اوله رق اصولك ديزه هيوطنديگره نغمه نك اجرا وظهورينه (اس) ويا (نطق ضرب) تعبير اولنور.

اسقله فرانسزهدن مأخوذ اولوب
عموميت اوزره اسقله نك

اصوات صوتك جعي اولوب
ايكي جسمك يكدیگرینه
تعاطی ایتمسندن ویاخود هوانك برواسطه
ایله اهتزاز وحرکته گلمسندن حاصل
اولان کیفیته «صوت» ویاخود «صدا»
تسمیه اولنور. بونی، غشاء طبلی متأثر
قیلان کافه حادثه در دبه تعریف ایدرله.
«غشاء طبل عضو سمعك منقسم اولدینی
آذان ثلثه دن اذن متوسط ایله اذن
داخلی ارمسندنه بولنان برغشادرکه صدا
اشبو غشا واسطه سیله عضو سمعه
واصل اولور.»

اصول نغمات موزونه نك وزنی
اولان ضروبك عدد
معین اوزره هیئت مخصوصه سنه دینور.
نغمات موزونه نك وزنی اولان ضروبك
عدد معینی ندر؟ اولان ضروبك عددی
مساوی زمانلرده لك دیز اوزرنده
یوقارودن اشاغیه و اشاغیدن یوقارویه
طوغری حرکتیدر. بعده یكدیگرینه
مساوی اولان برقاچ زماندن مرکب
اولان شو ضروبك هیئته ده ضروبك
عدد معینی دینورکه ایشته بوگا اصول
دینور. مثلا دویك دینلان اصول سكر
ضربلی بر اصول اولوب فرضا یكدیگرینه
مساوی برزمان تخطر ایدلم که «واحد
قیاسی زمان برثانیه اولسون» هر ضربك
برنامنده اجرا ایدلمسندن سكر نامنده
سكر ضرب ایدمگی درکاردر.

سلسله اصوات موسیقیه دیمك اولدینی
وارسته ایضا حدز. اساساً موسیقیده
الك پست پرده دن الك تیز پرده آرمسندنه
بولنان پرده لك هیچ برقاعده واصله
مربوط اولمدقلری حالنه دینلدیگی گبی كان
قانون ویناویچون ترتیب ایدیلان برقاچ
نوع نوطه لره دخی اسقله تعبیر اولدینی
بوفته ووقوف تامه سی اولانلره معلومدر.

اشيك كان قانون وامثالی آلات
موسیقیه نك حائز بولند.
قلری تل ویا كریشرك استناد ایدیرلدیگی
اكثریا ثابت اولوب تحتیه ویا كهیكدن
معمول اولان پارچه لرینه دینور. نونلرده
اكثریا ذو وجوه خمسة ویاخود صحیفوی
الشكل اولور.

اصفهان بر مقام اسمی اولوب
ابتدا حجاز نوا آغاز
ایدر وبعده حجاز چاشنسیله راست ونوا
گوستروب چارگاه سگناه پرده لرله
دوگاهده قرار ایدر.

اصفهانك بوده بر مقام اسمی
اولوب مقام مذكورك
سیری ابتدا اصفهان آغاز ایدر وبعده
عجم، كردانییه، محیر پرده لرینه قدر
صعود ایدرك آذن رسم مذكور اوزره
نوايه هبوطنده سگناه دوگاه پرده لرینه
اوغرامقسنزین اصفهان آغاز ایدرك
دوگاهده قرار.

اولدن طقوز ضربلی بر اصولدر. مذکور
اصول بر وجه آتیدر :

« دم تکا دم تکا تکا »
۱ ۲ ۲ ۲ ۲

اقصاق سماعی اکثریا آغری
شرقیلرده مستعمل اولان بحر خفیف
اولدن اون ضربلی بر اصولدر :

« دم تکا دم تکا تکا »
۱ ۲ ۲ ۳ ۲

اقصاق سماعی عربی بوده
مصر، حلب و حوالیسند مستعمل اولان
بحر خفیف اولدن اون ضربلی بر اصولدر:
« تکا تکا دم دم تکا تکا دم »
۲ ۱ ۲ ۱ ۱ ۲ ۱

اقصاق عربی حجاز ممالکند
مستعمل اولان طقوز ضربلی بر اصول
اولوب بوجه آتی شکل مخصوصی حائزدر:
« دم تکا تکا دم دم دم »
۲ ۱ ۱ ۱ ۱ ۳

اقورد فرانسجه لسانندن منقول
اولوب آهنگ محله
مستعملدر .

التي در تلك گبی ايسه ده بونده
التي در تلك گبی ايسه ده بونده
۸/۷ یرینه ۷/۷ و یوروک سماعی یرینه آغری
سماعی یعنی سنگین سماعی در .

ایشته سکر ضرب بر اصول فرض
ایدیلور ايسه بوگما موسیقیون دویک
اصولی دیمشله. فرضا سکر ضرب اولیوبده
هر نامه باشنده بر ضرب اورلدینی تقدیرده
هر آلتی ضرب بر اصول دیه قبول اید-
یلورسه بوگاده اسانده علم موسیقی
یوروک سماعی دیمشله. فقط اشبو واحد
قیاسی اعتبار ایدیلان بر نامهیه ایکی ضرب
تقابل ابتدگی تقدیرده آلتی ضربی حائز
بولان یوروک سماعی اصولی اوچ نامهده
اجرا واکمال ایدیه جگندن یوروک سماعی
اصولناک منسوب بولندینی بحر، بحر
خفیف اول نامهده بر بحر ايسه بحالده
بحر خفیف اولک ایکی نامه سنده اوریه جق
ایکی ضرب بر نامه سنده اورلمسی لازم
کلور. بوتقدیرجه بحر خفیف اول بحر
خفیف ثانییه نقل ایدلمش اوله جفندن
یوروک سماعی لفظی ده سنگین سماعییه
تحویل ایدلمسی لازم کلور .

عجمستانده مستعمل
اعربون عجم اولان بر مقام
اسمیدر .

اعربون عرب عربستان و
عراق ممالکی
جهتده مستعمل بر مقام اسمیدر .

آغاز برسته و یا شرقیه باشلامق
محلده مستعملدر .

اقصاق اکثریا شرقیلرده استعمال
اولور . بحر خفیف

القی سکزلك بونك ایکی در-
تلكدن فرقی

$\frac{2}{8}$ برینه $\frac{7}{8}$ وضع وتحریر اولنور .
بو حالدہ نوطہ بی تشکیل ایدن بسته نك
اصولی یوروك سماعی اولقی ومذكور
نوطہ نك هر باتوطه سی ده آلی ضرب
اولقی لازمدر . (ایکی درتلكه)

جناب حق ذکر وتسبیح
الهی ایدن کفته لره دینور .

نغمائی تشکیل ایدن
امتزاج برده لرك بر برینه اتحادی
حالنده کی خوش بر حاله دینور .

انابیب متصوتہ علی العموم
نای وامثالی
صداتکوین ایدن قامشدن معمول اولان
آلات موسیقیه دینور . بوجنسندن
اولان آلتلر ایکی قسم اولوب بری
ذولسینه (دیلی دودوك) و دیگری
ذوفوهه یعنی « آغزلی دودوك » ناملری
ویریلور .

آواز صدا معناسنده در .

اوت الافرانغه ده (دو) برده سی
محلنده استعمال اولنور

ر برده اسمیدر . اوت ، الافرانغه
اسقله سنك بر بچی نوطه سنی تشکیل
ایتدیگندن بوگنا طبعی غامك سر برده سی
دخی درلر .

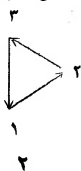
اوج عراق برده سنده قرار ایدن
بر مقام اسمی اولوب مقام
مذكورك سیری ابتدا اوج برده سنندن
آغاز ایدوب بعده ایجابنه گوره محیر
گردانیه برده لرینه قدر صعود ایدر .
آندن دخی برده برده چارگاه ، راست ،
دوگاه گوستره رك عراق برده سننده
قرار ایدر . ونجم ایله ماهور برده لری
آرده سننده بولنان بر برده اسمیدر .

اوج مخالف بوده غیر متداول
بر مقام اسمیدر .

اوج نهاوندی اوج برده سننده
قرار ایدن بر
مقام اولوب بو اسمده بویه بر مقام
شایع اولماش ایکن بالاخره یگی قیو
مولویخانه سی شیخی عبدالباقی دده افندی
مرحوم مقام مذکور « اوج نهاوندی »
تسمیه ایدرك کنددی مجموعه لرینه درج
وصورت سیرینی بیان ایتشدر .

اوج درتلك هر تقدیر الاتورقه
موسیقیسنده هیچ
بر بسته اوج درتلك قاعده سی اوزره
نوطه یه تحریر ایدلر ایسه ده الافرانغه ده
بونك صورت ضربی بروجه آتی اشعار
ایدلر :

(شکل ۲)



(شکل ۱)



آهنك يکديگرينك عيني اولان
نغمات موزونه نك عین
زمان طرفنده وقوعه گلمسندن حاصل
اولان خوش بر تأثیر مخصوصه دینور.
آهنك، ايکي جهته حصوله گلير.
بری طنتلری نظر اعتباره آلمدیغی حالده
ارتفاعلری مختلف اولان اصواتك
امتزاجیه حاصل اولور . دیگرى ایسه
عین ارتفاعده چالینان بر قاچ سازلرک
طنتلری آره سنده کی مرافقت وامتزا-
جلرندن حصوله گلیر .

ایقاع صفی الدین عبد المؤمنك
لسان فارسی اوزره اولان
تألیفاتندن اولوب سلطان مراد خان ثانی
بن سلطان محمد غفرالله لهما حضرتلرینك
امر هما یونلریله (احمد اوغلی شکرالله)
نام موسیق شناسك ترجمه اتمش اولدیغی
برادواردده نغمه نك بر برینه موافق ویا
مخالف اولمسنه (تألیف) ونغمه آره سنده
بولنان زمانه ده (ایقاع) دنیلدیگنی، و بر
نغمه ده حاصل اوله جق ملایمت و منافرق
آکلامق ایقاع ایله حاصل اولدیغنی بیان
ایتمکده در .

ایکي درتلك هر قنغی بر بسته نك
نوطه به نجر برنده
مذکور بسته اصولنك منسوب اولدیغی
بحر ایله مذکور نوطه نك هر باتوطه سنك
حاوی اولدیغی ضربك مقدارینی افهام
ایچون نوطه سی آتمش اولان بسته نك

اکثریا الیهلرده استعمال
اوسط اولنور . بحر خفیف
اولدن یگرمی القی ضربلی بر اصولدر :

« تکا تکا دم تک دم »
۲ ۲ ۲ ۳ ۲

« دم تک تکا دم دم »
۲ ۲ ۳ ۴ ۴

اوfer بحر خفیف اولدن طقوز
ضربلی بر اصول اولوب
بروجه آتی شکل مخصوصی حائزدر :

« دم تک تکا دم تک »
۲ ۲ ۲ ۱ ۲

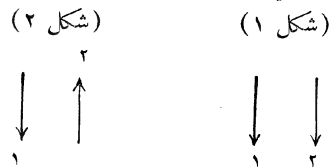
بو شکله اولان اصول، آیین
مولویانك سلام ثانیلرنده قوللانیلورسه ده
اصل اوfer دنیلان اصول بو اولیوب
شکل آتی وجهه اون ایکی ضربی حائز
بولنور :

« دم تکا تکا دم دم تک تک »
۲ ۲ ۲ ۲ ۱ ۱ ۲

اهتزاز افتعال بابندن صاللاقمق
معناسنی متضمن اولوب

هر قنغی بر کریشك ویا خود بر جسم
متصونك ایکی جانبه طوغری مساواتا
گیدوب گلمسنه ویا خود جزؤ فردلرینك
حال حرکتیه گلملرینه دینور . اشیبو
کیفیت ایله بالجله پرده لرك قیمت موسیقیه
سی تعیین اولنمقده در . اهتزاز، فن
موسیقیده اك زیاده حائز اهمیت بر
کیفیتدر .

اصولی یوروک دو یك ایسه بوله
بر نوطه نك ابتداسنه مذکور اصولی
افهام ایچون $\frac{2}{4}$ اشارت مخصوصه سی
وضع و تحریر اولنور . واکثریاصورت
ضربی بر وجه آتی شکل مخصوصیه
اشعار ایدرلر :



آیین چشمشید غیر متداول بر
مقام اولوب اشبو
مقام عجم شاهلرندن خسرو پرویزك
رامشكرلرندن اولان باربدك اخترا -
عائندندر .

آیین شریف مولانا جلال الدین
رومی قدس سره
حضرتلرینك ترتیب بیورمش اولدقلری مشنو -
بدن مأخوذ اولوب بونلرك بر طاقم شرائط
مخصوصه تختنده بسته لیمش ومولویخانه لرده
قرائت اولنان قطعه وپارچه لرینه دینور .

ب ۳

باتوطه درت ، بش ویا آلتی
و نادراً یدی ضربی
برطاقم نوطه لرك ایکی چیزگی ایله محدود
اولان اقسامنه دینور .

باربط عجم شاهلرندن خسرو
پرویزك مطربلرندن باربدك
اختراعی اولان بر آلت موسیقینك اسمی
اولدیغی کبی خواننده مشارالیه كه ده اسمی
اولدیغی روایت اولمقده در .

باغ شیرین بودخی عجم شاهلر -
ندن خسرو پرویزك
مطربلرندن اولان باربدك ایجاد ایتدیگی
مقامندن برینك اسمیدر .

باش پاره نای وامشالی آلات
موسیقیه نك باش
طرفنی تشکیل ایدن ثابت ویا متحرک اولان

اوفق بر پارچه سنه دینور . بونلر اکثریا
کیك ویا ابانوزدن معمول اولور که بوگی
آلتلرك اشبو قطعه لرلی اکثریا (ذواسینه)
ویا خود (ذوفوه) اوله رق بولنور .

بالجمله اصولك رفتارینك
بحر سریع ویا ثقیل اولسنه نظراً

بولندیغی صنف ویا جله به دینور . سریع
ویا ثقیل اولملرینه نظراً اصوللراوچ بحره
منقسمدر . برنجیسی : بحر اؤل یغنی
بحر خفیف اؤل ، ایکنجیسی : بحر خفیف
ثانی ، اوچنجیسی : ایسه بحر ثقیلدر .
بونلر دن اولکیسی : متحرک اول ساکن
ثانی ایکی حرفك مقدار تلفظنه دینور .
متحرک اول ایله ساکن ثانی ایکی حرفدن
مقصد دم و تک کله لیدر . خفیف ثانی

بسته اصفهان عراق پرده سنده
مقام اولوب مذکور مقام ابتدا اصفهان
مقامی گئی آغاز ایدرک بعده عراقده
قرار ایدر .

بسته حصار مهجور الاستعمال
بر ترکیب اسمیدر .
بسته دور روانی اکثرا بسته-
لرده استعمال

اولنور . بحر خفیف اولدن یگریمی
القی ضربلی بر اصولدر . شویله که :

« دم تـك تـك دم تـك تـك دم تـك تـك »
۲ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲ ۲
« دم تـك تـك دم تـك تـك دم تـك تـك »
۱ ۲ ۱ ۲ ۲ ۱ ۲

بسته نگار بسته ایجاد ایدیچی
معناسنه اولوب بسته
ترتیب ایدن آدمه دینور .

بسته نگار بر مقام اسمی اولوب
ابتدا چارگاه آغاز
ایدرک بعده صبا پرده سیله راسته قدر
هبوط ایدر . و آندن عراق پرده سنده
قرار ایدر . مقام مذکور متأخرین
اختراعی اولوب اکثرا طیشارلق
هوالنده مستعملدر .

بسته نگار عتیق غیر متداول بر
مقام اسمیدر .
بسته نگار قدیم (نکته) **بسته**
نگار عتیقه

ایسه خفیف اولک نصفیدر . بوتقدیرجه
تقیل دخی خفیف ثانینک نصفی اولسی
ایجاب ایدر . فرضا : خفیف اول ایله
اورلمده اولان بر اصولک عدد ضربی
اون ایسه خفیف ثانی ایله بش وثقیل
ایله ده ایکی یحی ضرب اولق اقتضا ایدر .
مهجور الاستعمال بر مقام
بخاری اسمیدر .

بخیار کردستان، موصل و بغداد
ممالکنده مستعمل بر مقام
اسمیدر .

برفشان اکثرا بسته لرده استعمال
اولنور . بحر خفیف
اولدن اون آلتی ضربلی بر اصولدر .
اشبو اصول زنجیر اصولی تشکیل ایدن
بش اصولدن بشخی اولوب بروجه آتی
شکل مخصوصی حائزدر :

« دم تـك تـك دم تـك تـك دم تـك تـك »
۱ ۱ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲
« دم تـك تـك تـك تـك »
۱ ۱ ۲ ۱

بزم آرا مهجور الاستعمال بر
مقام اسمیدر .

بسته علی العموم هر قنفی بر مقامک
مناسب بر گفته یه ربط
ایدلمش اولان حالته دینور که بو مناسبتله
درت مصراعدن عبارت اولوب هر
مصراعنی عین ترنم تعقیب ایدن بیوک
اصوللی شرقیره دخی دینور .

بش در تلاك آخر اقصاق سماعى و يا خود لك فاخته اصولا ريله بسته لنان شرقيلرك نوطه لره حين تحريرنده مذكور نوطه لرك اولنه ۲ اشارت مخصوصى وضع ايله مذكور نوطه نك هربا نوطه سنك يعنى ايكي چزگى ايله محدود اولان نوطه لر ينك بش ضرب اولمى كيفيته دينور .

بش بر مقام اسمى اولوب اكثر يا بشر كر كوكده مستعملدر .

بش سكلزلك بوده سابق گي ايسه ده بونده يالكز آخر اقصاق سماعى يرينه اقصاق سماعى اولوب اشارت مخصوصه سى ده قاعده ۸/ اولمى ايجاب ايدر .

بطن صدا تكوين ايدن هر قفنى بر كريسك صدا توليدى ائناسنده مذكور كريسك اك وسعتلى اولان محله دينور .

بعد آلات موسيقيه نك پرده لر ينى وقوعه گتيرن تل ويا كريسلرك طولنه دينور كه بو كا (فاصله) دخى دينور .

بعيد لازم بر مقامك سبرى استعمالى خفى رتبه سنده او مقامه داخل اولان پرده لره دينور كه صبا مقامنك سوينده نوا پرده سنك جزئى بولمى گي .

بلغارى بش ويا آلتى تللى اوفق بر ساز اولوب بش تللى اولديغى تقديرده ايكي تلى دوگاه برى راست ديگر ايكيسى ده يگاه پرده لر ينى اعطا اتمك اوزره آهنگ ايديلور . آلتى تللى اولور ايسه دردى دوگاه ايكيسى يگاه اوله رق آهنگ ايديلور . بونلر عوامه مخصوص سازلر اولوب اناطولى شاهانه نك اكثر محلنده بش تللىسى مستعملدر .

بم تيز مقابلى اولوب پست محلنده سويلنور .

بمول هر قفنى بر تام پرده اعتبار ايديلان بر پرده نك نيم پرده مادوننده بولنان نصف پرده لره دينور كه الاتورقه ده بمول لفظى مقاماتك ايجابنه گوره همان بالجه نيم پرده لره تعبير اولنور ديه تعريف اولنور نوطه لر ده بمول (b) اشارت مخصوصه سيله افهام ايديلور . **بئيه** بانك ضميمه بلدان عربده وعلى الخصوص خطه عراقده مستعمل بر مقام اسميدر .

بوستان (بخارى به)

بوسلك بر مقام اسمى اولوب ابتدا حسينى پرده سندن آغاز ايدر بعد نوا چارگاه بوسلك دوگاه زيركوله پرده لر يله دوگاهده قرار ايدر . مقام مذكورك حسينى

بومبورت الافرانغه آلات مو-
سيقيه سندن برينك

اسميدر .

بياتي بوده بر مقام اسمي اولوب
ابتدا چارگاه نوا آغاز
ايدر بعده سگاه، چارگاه، نوا پرده ليله
گاه حسيني وگاه عجم گوستردك تكرار
حسینی، نوا، چارگاه، سگاه ايله راست
گوسترمكسزين دوگاهده قرار ايدر .

بيضا (بخاريه)

پرده سندن محير پرده سنه قدر سيري
جاژدر .

بر وجه تعريف بوسلك لفظي
مذكور مقامه دنيلديگي گي چارگاه
پرده سيله سگاه پرده سي آره سنده بولنان
بر نيم پرده يده دنيلور .

بوسلك عشيران
بر مقام اسمي
اولوب ابتدا

بوسلك مقامی گي آغاز ايدر بعده بر
حسینی آچهرق حسینی عشيران پرده سنده
قرار ايدر .

پ ب

شوري آره سنده بولنان بر پرده اسمي
اولوب حسيني پرده سيله شوري پرده سنك
مايننده بولنان حصار پرده سنك
مقابلي اولان بر پرده اسميدر .

پست عجم حسيني عشيران
پرده سنك مافوقنده

بولنان بر پرده اسمي اولوب عجم
پرده سنك مقابلي اولان بر پرده اسميدر .

پسنديده بر مقام اسمي اولوب
مقام مذکور ابتدا

حجاز نوا حسینی عجم گردانيه محير
باصوب بوسياتي اوزره نوايه اينوب
تكرار گردانيه محير سنبله نيز سگاه
نيز چارگاه گوستردك ينه نوايه
قدر اينر بعده حجاز نوا حسيني اوج

پرده على العموم كيفيات ثلثه بي
اخذ ایدن هر ر صدانك
حال طبيعیه سنه دينور .

پريمو عود، كان، قانون، طنبور
وامثالی آلات موسيقيه
ايله چالغنه مخصوص اوله رق ترتيب
ايديلان نوطه لره دينور .

پست اشاغي معناسنه اولوب
(بم) مخلصده مستعملدر .

پست شوري يگاه پرده سنك
مافوقنده بولنان

بر پرده اسمي اولوب شوري پرده سنك
مقابليدر .

پست حصار حسيني عشيران
پرده سيله پست

گردانیه گوستروب بو اسلوب اوزره
تکرار سگاه پرده سنه قدر ایتر و آندن
دوگاه حسینی نوا حجاز کوردی پرده -
لریله راسته قدر اینوب بعده راستدن
چارگاه حسینی حجاز کوردی ایله راستده
قرار ایدر .

بجگاه راست قولندن بر مقام
اسمی اولوب اشبو مقام
ابتدا اصفهان چاشنیله نوا حجاز آغاز
ایدوب بعده بوسلک، دوگاه، پرده لریله
راست پرده سننده قرار ایدر . مقام
مذکورک انشای سیزنده بعضاً حجاز

یرینه سگاه گوسترلسنده بر باس
یوقدر . فقط اصل بجگاه مقامی
ایچون سگاه پرده سنک بولغسی لازمدر .
بیانو الافرانغه آلات موسیقیه -
سندن معروف اولان بر
آلت اسمیدر .

پیرو شرقی ویا ساژده اوقومقدمه
بر خواننده ره رفاقت ایدن
دیگر بر خواننده دینور .

پیشرو هر مقام فصلنک ابتدا سنده
چالینان موزون نغمه لره اطلاق ایدیلور .

ت ۳۰

تا کار، بسته، سمعی لک ترغیرینه
مخصوص الفاظ دندر .
تازنه جرعه و بلغاری چالغیه
مخصوص اولان مضراجه
دینورکه بوده اکثریا قره کیراز اغاجی
قبوغندن اعمال ایدیلور .

تألیف قواعد موسیقیه یی بر
استاد کاملدن ویا خود
کتب موسیقیه دن اکتساب ائتمگه
دینور . (ابقاع)


تام پرده بگناه، حسینی عشیران
عجم عشیران، عراق
راست، دوگاه، سگاه، چارگاه، نوا،

حسینی، اوج، عجم، گردانیه، محیر والی
آخری پرده لره دینور .

تاهک اصول موسیقی یی تشکیل
ایدن درت لفظدن
دردنجیسی اولوب مذکور کله نک (تا)
لفظنک تلفظنده صول ال بر دفعه دیز
اوزرینه اورلد قدنصکره (هک) لفظیه
دخی هرایکی الک برلکده دیز اوزرینه
هبوطنه .

تخت طاق دیس باربد نام موسیقی
عائدن اولان بر مقام اسمیدر .
تردلی (تابه)

تقطیع بسته لنه جاك اولان گفته-
لری كندی وزننه گوره
هر مصراعنی تفریق ایتمگه دینورکه
نغمه لری ده هر مصراعك مقطوع اولان
وزننه گوره تقسیم ایتمگه (پای) تسمیه
اولنور .

تقلیب فن موسیقیده بر پرده نی
دیگر بر پرده اوزرینه
تطبیق ایتمگه دینورکه بو حالدیه اجرا
ایدیلان ترنمه ده (شد) تعبیر ایدیولور .
( شده)

تک اصول موسیقی تشکیل
ایدن درت لفظدن ایکنجیسی
اولوب دائماً صول الك حرکتنی اشرا ب
ایتدیرر برکله در .

تکه بوده سابق گبی ایسه ده
بونك سابقندن فرق یالکز
(ت) حرفنك تلفظنده صاغ ال بر
دفعه دیز اوزرینه اوریلور . دیمك اولیورکه
(تکه) دنیلدیگی وقت ایکی الك
حرکتی لازمدر . فقط گله لم تك
كله سنه بونده ایسه یالکز صول الك
بردفعه دیزه اوریله جفی اصول شناسانك
معلومیدر .

تکّا ( تکه یه)

تل (تانك کسرله) ترنملره
مخصوص اولان الفاظنددر .

ترکی حجاز مهجور الاستعمال
بر مقام اسمیدر .

ترکیب برقاج مقامدن مرکب
اولان مقامه دینور .
نتکم سبز اندر سبز مقامی گبی اولوب
چونکه مقام مذکور چارگاه، بزرک، مایه،
پنجگاه رهاوی، نهفت، عزال مقاملرینك
یکدیگرینی متعاقباً اجرا ایدلسیله حاصل
اوله جغندن بو گبی بر ایکی مقامدن
مرکب اولان مقاماته ترکیب تعبیر اولنور .
فقط بو کون ترکیب اولسون مقام
اولسون هر ایکسینه بردن مقام
تعبیر ایدلمکده در .

ترمپت ایکی جهتیده حیوان
دریسندن معمول داووله
مشابه هرکسك معلومی اولان بر نوع
آلتدر .

ترنم برطاقم معناسز گفته لر ایله
ایدیلان تغنییه دینور .

تصوّت مبدأ صدا ایله هر قغنی
بر حائله دگین اولان
مضافه نك بعدتی (۳۴) متره دن اکسیک
اولسیله وقوعه گلان حادثیه دینور .
تغنی آغزله اجرا ایدیلان نغمه لره
تغنی دینور .

تقسیم ایتك منظوم اولان
هر گفته لره هر
موسیقی شناسنك کندی طبعنه موافق
نغمه لراویدیردق اجرای ترنمه دینور .

تن تاناک قىچىلە (تل) . مراجعت .

تنه (تن)

توشىچ مولود جناب رسالتىناھىيى
يىچ متضمن اولان گىفتەلرە

دينور .

تىز يوكسك معناسنە اولوب دىك
تىز حسينى دىك حجاز دىنلە جگى

پردە تىز حسينى تىز حجاز دىنلور .

تىز بوسلاک بوسلاک پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز چارگاہ چارگاہ پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز حجاز حجاز پردە سنك تىز
مقابلى اولان پردە نك اسميدر .

تىز حسينى حسينى پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز حصار حصار پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز سگاہ سگاہ پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز شورى شورى پردە سنك
تىز مقابلى اولان

پردە نك اسميدر .

تىز صبا صبا پردە سنك تىز
مقابلى اولان پردە نك

اسميدر .

تىز عجم عجم پردە سنك تىز مقابلى
اولان پردە نك اسميدر .

تىز عزال بعض روايتده تىز
حجاز پردە سنك

مقابلى وبعض روايتده ايسه راست
پردە سيلە دوگاہ پردە سنك آردە سنده

بولنان پست زيركوله پردە سنك تىز
مقابلى اولان پردە نك اسميدر .

تىز نوا نوا پردە سنك تىز مقابلى
اولان پردە نك اسميدر .

ث ۳۸

ثابت الصوت پردە لىنك صدا .
لرى غير متغير

اولان موسيقى آلتلرينە دينور .
ثريا يقين زمان ظرفنده ايجاد

اولنان اصولردن اولوب

« دم تك »
۳ ۲

«دم تکا دم تکا دم تکا دم تکا دم تکا»
 ۱ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 «تکه دم تکا تکا تکا تکا تکا تکا»
 ۱ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 «تکا تکا تکا تکا تکا تکا تکا»
 ۱ ۱ ۱ ۱ ۲ ۲ ۲
 «دم تکا تکه دم تاهک تکا تکا»
 ۱ ۱ ۲ ۱ ۱ ۱ ۱

ثقیل بحر ثانیدن بسته لرده
 استعمال اولنور (۴۸)
 ضربلی بر اصول اولمغه برابر اصوللرک
 منقسم اولدقلری محور ثلثه دن اوچخیسنه
 دخی دینور . ثقیل ، اصول اولدیغی
 تقدیرده بوجه آتی شکلی حائزدر :

ج ج ج

هند اصطلاحاتندن اولوب
 جگر مهجورالاستعمال بر اصول
 اسمیدر .

جنس صدا مختلف ایکی آلتدن
 صدور ایدن صدا.
 لرک کندی مصدری اولان آلات
 موسیقیه نك جنسلریله یکدیگرندن
 تفریق اولملرینه دینورکه بوکا (طنت)
 دخی دینور .

جورجنا بحر خفیف اولدن اکثریا
 شریقلرده مستعمل
 (۶) ضربلی بر اصول اولوب بوجه آتی
 شکل مخصوصی حائزدر :

« دم تکا دم تکا »
 ۲ ۱ ۲ ۱

جونی مهجورالاستعمال بر اصول
 اسمیدر .

جامع الاحان خواجه عبدالقادر
 بن غیبی الحافظ .
 المراحی نك تألیفاتندن اولان بر موسیقی
 کتابنك اسمیدر . خواجه عبدالقادر بن
 غیبی الحافظ المراحی که چلی سلطان محمد
 حضرتلرینك معاصرینندن اولان (حسین
 باقرا) نك خواننده لردن و موسیقی
 شناسان شهرت شعاران اسلامیه دندر .
 مشار الیهك فن موسیقی حقنده
 يك چوق آثار مهمه سی اولوب اسملری
 ستون مخصوصنده ذکر و تعداد
 اولنه جقدر .

جانقز نا نوگون استعمالدن ساقط
 اولان مقاماتندندر .

جرعه بلغارینك کوچکی اولوب
 اکثریادرت تللی اولورکه
 بونك اوج تلی دوگاه دیگر یگناه
 یرده سنی اعطا ایتك اوزره آهنگ
 ایدیلور .

چ

چارچە بر پردەنى كەندى مافوقئندە
و بعضاً مادۇندە بولغان
پردەلەردىن بىرنە خەيف و يا خىزىلچە
اورمغە دىنور .

چار ضرب مەھجورالاستعمال
بر اصول اسمىدر .

چارگاہ بوسلک پردەسىلە ھجاز
پردەسى آره سەندە
بولغان بر تام پردە اسمى اولوب بو پردە
نسبتەلە مذکور پردە اوزرندە قرار
ايدن بر مقامە دخى علم اولشىدر .
مقام مذکور ابتدا دوگاہ، سگاہ،
چارگاہ پردەلەردىن آغاز ايدوب بەدە
صبا چاشنىسەلە چارگاہ پردەسى اوزرندە
قرار ايدر . فقط مقام مذکورک عجم
گردانيە محير پردەلەرنە قدر سېرى دخى
جاؤدرد . بعض کسەلر على روايە چارگاہ
مقامى ايلە تغنى ايلگى مشئوم عد ايدىيورلر
ايسەدە بو ظنلرى بر اساسە مستند
اولدىغندىن حکمىزدرد .

چارگاہ عجم مەھجورالاستعمال
بر مقام اسمىدر .

چارىک صدا ^{۸۱}/_{۸۱} نسبتە مساوى
اولان غایت اوفق
صیدالزە دىنور . فرضا : دوگاہ

و يا خود راست پردەسىنى اعطا ايدن
(۶۴۸) ميليمترە طولندە اولان بر تلک
اوزرندە مذکور پردەى نسبتەلە ^{۸۱}/_{۸۱} کسرى
نسبتەندە بر چارىک صدا اخذى لازمگەلە
(۶۴۰) ميليمترەلک بر طول دخى (۶۴۸)
طولندە اولان دوگاہ و يا خود راست
پردەسنىک چارىک اصولى اولمش اولور .
بو وجهلە چارىک صدالرى بولمى ايجون
عمليات آتقە درميان ايديلور . شويلەکە:
اؤلا بر پردەنى اعطا ايدن طول عد دىنى ^{۸۱}/_{۸۱}
کسرىنىک صورتە تقسيم ايدرک بەدە
مخرجنە ضرب ايلە چيقان حاصل ضرب
مطلوب اولان پردە طولنىک چارىک
صداسىنى اعطا ايدر بر طول اولورکە
بوکا فرانسزلر (قوما) تعبير ايدرلر .
بوکى غایت اصغر اولان پردەلر ،
مختلف اسمى مخصوصە ايلە توسيم
اولندىغندىن آنلردە ھجالىر بختندە
صرەسەلە ذکر و تعداد اولنە جقدر .

چفتە دو يک بجر خەيف ثانیدىن
(۸) ضربلى بر

اصولدر . وزنجير اصولنى تشکيل
ايدن بش اصولدن برنجيسى اولوب
شکل مخصوصىدە بروجه آتيدر :

« دم تـک دم دم تـک دم تـک »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۲ ۱

چنبر بوده سابق گبی بحر خفیف
ثانییدن (۱۲) ضربلی بر
اصول اولوب زنجیر اصولی تشکیل
ایدن بش اصولدن اوچینیسیدر. و بروجہ
آتی شکل مخصوصی ایله اراڤه اولمشدر:
« دم تکا دم دم دم تک تک تک »
« دم تکا تکا تکا تکا »

اشبو اصول ایله بسته لنان بعض
بسته لر اکثر یا مذکور اصولک، وزن

ثقیل بحر نده بولندیغی حال و طور نده
بسته لشمش بولنورکه شومناسبتله اصول
مذکورک وزن ثالث ایله اولان طور
مخصوصی نده بروجہ آتی شرح ایلدک:
« دم تکا دم دم دم تک تک تک »
« دم تا هک تکا تکا »

چنک خطه عجمده مستعمل اولان
موسیقی آلانندن برینک
اسمیدر .

ح

بحر ثانییدن بسته لده
حاوی استعمال اولنور (۶۴)
ضربلی بر اصول اولوب بروجہ آتی شکل
مخصوصی واردر:
« دم تکا دم تک تکه دم تک دم »
« تکا تکا دم تکا تکا دم تک تکه »
« دم تک دم دم تکا تکا دم تکا »
« دم دم تک تکه دم تک تکه دم »
« تا هک تکا تکا دم تک تک دم »
« تک تک دم دم تک دم تا هک »
« تکا تکا »

حجاز چارگاه ایله صبا پرده لری
اره سنده بولنان برنم پرده
اسمی اولوب مذکور پرده یه نسبتله دخی
دوگاه پرده سنده قرار ایدن بر مقامه
علم اولمشدر . مقام مذکور ابتدا
حجاز نوا پرده لرندن آغاز ایدوب بعده
حسینی، نوا، حجاز، کوردی ایله دوگاهده
قرار ایدر . بعضیلری حجازده کورد .
ینک بولندیغی ادعا ایدرلرکه بوسوزلری
طوغری اولغله برابر افاده جه ناقصدر .
اساساً باقیلورسه حجاز مقامنده نه سگاه
ونه ده کوردی پرده لری یوقدر . سگاه ایله
کوردی اره سنده بر پرده مستعملدرکه پرده
مذکورک طنبورده ابروجہ محل مخصوصی
دخی واردر . مقام مذکورک حسینیدن

اوج، گردانیه، محیر، پرده لریله دوگاهدن
راسته قدر سیری جائزدر . بو مقام
دل آرا قدماڤڤ اختراعیدر .

حجازکار ابتدا اوج گردانیه
پرده سیله محیردن حجاز

پرده سنه صعود ایدوب تکرار برچارگاه
پرده سیله اوجه و بعضاً عجم پرده سنه
واوجدن محیر و تیز سگناه و آندن
اسلوب مذکور اوزره حجاز ،
چارگاه، دوگاه ، و زیرگوله پرده لریله
راستده قرار ایتدکنصکره بر عراق
گوستروب تکرار چارگاه پرده سندن
گردانیه پرده سنه صعود ایدرک قرار
ایدر . مقام مذکور بر آراق هرصلسه
وادیء نسیانه آتیه رقی محو و نابود
اولمش ایدی . بالاخره (۱۲۸۰)
سنه سنده فارانیء عصر خواجه عرفان
ذکائی افندی حضرتلری طرفندن مذکور
مقامدن ایکی فصل ابداع بیوریلهرقی
تکرار میدان انتشاره وضع اولمشدر .

حجاز مخالف بر مقام اسمی اولوب
ابتدا حجاز نوا

آغاز ایدر بعده شوری پرده سیله عجم
آغاز ایدرک دوگاهده قرار ایدر . مقام
مذکور بوگون استعمال اولنماقدهدر .

حجازین ابتدا دوگاه پرده سندن
آغاز ایدوب بعده

زیرکوله پرده سیله عراق وینه زیرکوله ایله
دوگاه پرده لرینی سیرایدهرک حجاز آغاز ایدر

و قراری اولان دوگاه پرده سنه گلدکده
دوگاه پرده سندن عشیران پرده سنه دڤ
بر حجاز آغاز ایدوب آندن عشیران
قرار ایدر بر مقامدر . مقام مذکور
جنتیکان سلطان سلیم خان حضرتلریڤڤڤ
اختراعات عالیهلرندندر .

حدیدی نفس موصل و بغدادده
مستعمل اولان بر مقام
اسمیدر .

حزین خطه عراق و عربستانده
مستعمل بر مقام اسمیدر .

حسینی حصار پرده سیله عجم
پرده سی آره سنده بولنان
بر تام پرده ڤڤ اسمی اولمغه برابر دوگاه
پرده سنده قرار ایدن بر مقامه دخی
دینور . مقام مذکور ابتدا نوا حسینی
آغاز ایدوب بعده نوا، چارگاه، سگاه
پرده لریله دوگاهده قرار ایدر . ایمدی
بو مقامک تیزدن محیر و تیز چارگاه و پستدن
ایسه راسته قدر سیری جائزدر .

حسینی زمزمه (ﷺ) حسینی
کوردی به)

حسینی عشیران بر مقام اسمی
اولوب بوگا

(وجه حسینی) دخی دیرلرکه مقام مذکور
ابتدا حسینی آغاز ایدرک بعده نوا ،
چارگاه، سگاه، دوگاه پرده لریله راست
عراق پرده سندن حسینی عشیران
پرده سنده قرار ایدر . اشبه مقامه
اصلاً بوسلک پرده سی داخل اولمز .

حسینی کوردی بر مقام اسمی
اولوب ابتدا
حسینی آغاز ایدر . بعدی کوردی
پرده سیله دوگاهده قرار ایدر .

حصار بر مقام اسمی اولوب ابتدا
حسینی حصار آغاز ایدر
بعده نواسز چارگاه ایله سگاهی آشکار
ایدرک زیرگوله ایله دوگاهده قرار
ایدرکه بعضیلری مقام مذکوره زیرگوله
پرده سنک داخل اولدیغنی بیان ایدر .
حصار، شوری ایله حسینی پرده سی
آره سنده بولنان بر پرده نكده اسمیدر .


حصار بوسلك بر مقام اسمی
اولوب مقام
مذکورى اجرا ایتك ایچون ابتدا
حصار مقامی بحق اجرا ایدلمی بعده
بر حسینی پرده سیله بوسلك پرده سنی
یکدیگرینه نوا، چارگاه پرده لری واسطه -
سیله برلشیدیره رك دوگاه زیرگوله
پرده لریله دوگاهده قرار ایدر . مقام

مذکورك حسینی پرده سنندن بحیره قدر
سیری جائزدر .

حصارك مهجور الاستعمال بر
مقام اسمی اولمغله برابر
حسینی ایله نوا پرده سی آره سننده بولنان
بر نیم پرده یه دخی دنیلور .

حصار کوردی بر مقام اسمی
اولوب دوگاه
سگاه پرده لرن گوسترمکسزین ابتدا
حصار آغاز ایدوب بعده چارگاه نوا
پرده لرنی آشکار ایدرك کوردی پرده سی
ایله قرار ایدر . مقام مذکور شیخ
عبدالباقي دده افندینىك اختراعات
عالیه لرندندر .

حقه کاوس باربد نام موسیقی
شناسك اخترا -
عکرده سی اولان مقاماندندر .

حکیمی ( حدیدی به)
حلیله باقر ویا دوکه فاقف-وندن
معمول اکثریا تکیه لرده
چالینان برنوع آلتندر .

خ

خفیف بحر اولدن (۳۲) ضربلی
الهی وبسته لرده استعمال
اولنور بروجه آتی شکلی حائز بولنان
بر اصول اسمی اولمغله برابر اصوللرك
منسوب بولندقلری بحور ثلثه دن
اولکیسنه دخی دینور .

خفیف اصولی

«دم تك دم تك دم تك دم تك»
۱ ۱ ۲ ۱ ۱ ۲ ۲ ۲
«دم تك دم تك دم تك دم تك»
۱ ۱ ۲ ۲ ۲ ۱ ۱ ۱
«تکه دم تك تکه دم تاهك تكا تكا»
۱ ۱ ۱ ۱ ۲ ۱ ۱ ۱

خفیف اول رفتاری از زیاده سریع اولان اصو-
لرک منسوب بولندقلری جمله یه دینور.
خفیف ثانی خفیف اول بحرینه منسوب اولان
اصول رفتارینک نصف رفتارینه مساوی اولان اصوللرک منسوب بولندقلری جمله ویا صنفه دینور.
خواننده بسته ویا شرقی اوقویان آدمه دینور.

خوزی عشاق مقامنک بر طرز مخصوص اوزره اجرا ایدلسیله حاصل اولان بر مقام اسمیدرکه ازنبود هوالری اکثریا بو مقام ایله اجرا ایدیلور.

خوش سرای خطه عراقده مستعمل بر مقام اسمیدر.

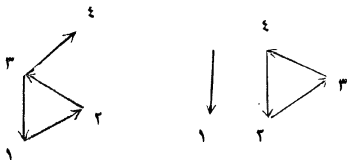
د

داوود تام پرده اوزرنده بر آهنگ اسمی اولوب منصور آهنگنک ایکی پرده پستنده و بول آهنگدن بر پرده دیک بولنان بر آهنگدر.
داوودی اگلاشلدیغنه نظراً همنامی اولان آهنگه نسبتله هم قالین وهمده گومراه اولان سسلره دینور.

داوول ایکی جهتی قورصاقدن معمول اولوب عمومک معلومی اولان بر آلتندر.

درد درتک اغردویک اصو-لیله بسته لشف اولان شرق ویا بسته نوطه لرینک هر ایکی چیزگی اره سنده بولنان نوطه لرینک ضربلری درد ضرب اولسنه دینورکه بوله بر نوطه نک اؤنده مذکور ضربی

مشعر اولوق اوزره ○ یا خود $\frac{4}{2}$ اشارات مخصوصه سندن بری وضع ایدیلور. الا فرانعه ده درد درتک اصولی بروجه آتی طرز مخصوصنده اشعار ایدرلر :
(شکل ۱) (شکل ۲)



درفشان ادوار قدیمده برفشان اصولی مخلنده استعمال اولندیغی گگی بعض محللرده دالک کسریله درخشان یازلمشدر.

درنگ قدیم اصوللردن بر اصول اسمی اولوب هنوز استعمالدن ساقط اولمشدر.

دلکشیده هنوز استعمال
اولنیاں مقاملردن

ایکن بوگون خواجه نامنی بحق اجرازه
موفقیت تامه کسب ایش اولان استاد
اکرم فضیلتو ذکائی افندی حضرتلرینک
تلیذان خوش ادالردن و دار الشفقه
مأذونلردن حافظ احمد افندی برادر مرثک
اثر سعی واقدا ملری اوله رق تام بر فصل
ایله میدان انتشاره وضع اولمشدر .
اشبو مقام ابتدا صرف حسینی آغاز
ایدر . بعده دوگاهه هیو طنده کوردی
پرده سیله یگانهده قرار ایدر .

دم دالک ضمیله اصولری تشکیل
ایدن درت لفظدن برنجیسی اولوب
دائما صاغ الک اورلمسنی افهام ایدر . و بعضاً
دخی ترنم مقامنده دخی استعمال اولنور .
دمدره لالا ترنملره مخصوص
انفاظدندر .

دمه قدوم اصولرینه مخصوص
اولان لفظدن اولوب عادتاً
(تنکه) لفظی کبی یالکز (د) حرفنک
تلفظنده صاغ ال و (مه) لفظنک
تلفظندهده صول الک اورلمسنی اشعار
ایدر .

دنادی نفس موصل وحوالیسنده
مستعمل بر مقام اسمیدر .

دو الافرانغهده چارگاه پرده سی
دیمک اولوب بوکما (اوت)
دخی دیرلر والافرانغه سلسله اصولنک
برنجی پرده سنی تشکیل ایدر .

د ف قورصاقدن معمول برنوع
آت موسیقیدز . بوکما

دائرة دخی دیرلر .

دلاویز صاحب الادوار شیخ عبد
مک اختراعات عالیهرندن اولان بر مقام
اسمی اولوب بوگون استعمال اولنما .
مقدمه در .

دلدار ( دلاویزه)

دلربا استعمالدن ساقط اولان
مقاماتندن بریدر .

دلکش خاوران عراق پرده
سنده قرار
ایدن بر مقام اولوب مقام مذکور ابتدا
حسینی آغاز ایدر بعده چارگاه ، سگاه ،
دوگاه پرده لرینی آچهرق آندن عراق
پرده سنده قرار ایدر .

دلکش راست پرده سنده قرار
ایدن بر مقام اولوب بوکما
(نو اثر) دخی دیرلر . مذکور مقامه ابتدا
شت عربان قلقو آغاز ایدیلوب بعده
راست پرده سنده قرار ایدیلور . بومقام
دلکشا دخی جنتکان سلطان سلیم خان
ثالث حضرتلرینک مصاحب لرندن اولان محمد
عارف اغا نک اختراعاتندندر . مذکور مقام
عادتاً نه اووند مقامنده کی چارگاه پرده .
سنگ حجاز پرده سته تبدیله حاصل اولور
بر مقامدر .

دودوك عمومك معلومى اولان
برآلت اسميدر .

دور استعمالدن ساقط اولمش
اولان بر اصول اسميدر .

دور اصل بوده سابق كيدير .

دوراق اوفر وتركي ضرب اصول-
لاريله بسته لنوب ده

يالگوزجه اوقونان الهيلره دينور .

دور روان بحر خفيف اولدن
(۱۴) ضربلى بر

اصول اولوب اكثريا الهيلرده استعمال
اولنور .

« دم دم تك دم تك تك »
۳ ۲ ۲ ۳ ۲ ۲

اكثريا بسته لرده استعمال اولنان

بر دور روان اصولى ده موجود اولوب

اشبو اصول بحر خفيف اولدن (۲۶)

ضربى حازدر .

« دم دم تك دم تك تك »
۴ ۴ ۴ ۴ ۴ ۴

دور شامى (دور)

دور قبرى خواجه عبدالقادر
اخترعاتندن اولان

بر اصول اسمى اولوب بوگون استعمال

اولنامقده در .

دور كبير بحر خفيف اولدن
(۲۸) ضربله بسته لرده

واين مولويانك اوچجى سلاملرنده

مستعمل بر اصول اولوب زنجير
اصولنى تشكيل ايدن بش اصولنده
دردنجيسيدر . و بوجه آتى شكل
مخصوصى حازدر :

« دم دم تك دم تك تك دم تك »
۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲

« تك دم تاهك تكا تكا »
۴ ۲ ۴ ۲ ۲ ۲

بحر نائيدن اون درت ضربلى اولدينى
تقديرده :

« دم دم تك دم تك تك دم تك »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

« تك دم تاهك تكا تكا »
۲ ۱ ۲ ۱ ۱ ۱

شكلى حازدر .

دور هندى بعضيلرى بونى
شرقى دو يكي

دنيان اصولدر ديه بيان ايدرلر سده اصلى

دور روان اولدينى ده عقله قريدير .

(دور روان)

دوستگاني مهجور الاستعمال
بر مقام اسميدر .

دوگاہ زيركوله ايله كوردى
پرده لر ينك مايننده

بولنان تام بر پرده اسمى اولوب اشبو

پرده يه نسبتله پرده مذكور اوزرنده

قرار ايدن بر مقامه علم اولمشدر .

مقام مذكور ابتدا زيركوله ايله دوگاہ

بعده ايجانبه كوره كوردى و ياخود

دیک یوکسک مخلنده مستعمل
تیز معناسنه در .

دیکجه حجاز حجاز پرده سیله
صبا پرده سی آرمه

سندنه بولنان بر پرده اولوب اکثریا
(شد) یوللرنده هنوز بر اسم مخصوصی
اولیان بوکی پرده لر مستعملدر . سار
برده لرده بوکا قیاس اولنه .

دیوان اناطولی شاهانه نك اکثر
ممالکینده مستعمل بر مقام
اسمیدر .

دیپاپازون دوگاه پرده سنی اعطا
ایدن فرانسیزجه (U)
شکلنده برنوع آهنگ آلتی اولوب بشقه
برده لری اعطا ایدن دیپاپازونلر دخی
اعمال اولتمقده در . بوکون سازنده لر یزك
الرنده کوردیکمز آقورد دودوکلری
دیپاپازون دنیلان آلتك صداسنی اعطا
ایدر .

دیز علی العموم تام پرده لرک
نیم پرده فوقنده بولنان
برده لرینه دینورکه الافرانغه ده اشارت
مخصوصه سیله (++) افهام ایدیلور .

سگاه پرده لرله چارکاه، صبا، حسینی، عجم
کوردی و آندن یننه صبا قوللانهرق
چارکاه پرده سنه دوشدکدنصکره سگاه
برده سنی مطلقا کوردی حالنه تحویل
ایله دوگاه و بر زیرکوله آچهرق دوگاهده
قرار ایدر . مذکور مقامك تیز چارکاهه
قدر صعودی جائزدر .

دوگاه مایه عادتا سگاه مایه
دنیلان مقامی دوگاه
برده سنه ایصنیدیره رق مذکور پرده
اوزرنده قرار ایدر بر مقام اولوب بوکا
(اسکی مایه) دخی دیرلر .

دولاب بعض بسته لرک مصرا-
علربخی تکرار ایتك
ایچون علاوه ایدیلان نغمه یه دینور .
بو ایسه اکثریا سنگین ویا یوروک
اصولی اولان سماعیلرده اولور .

دویك بحر خفیف اولدن (۸)
و بحر ثانییدن (۴)
ضربلی بر اصول اولوب اصول مذکور
الهی و شرقیلرده استعمال اولنور .
(۸) ضربلی دویك :

« دم تك دم تك دم تك »
۲ ۲ ۱ ۲ ۱
درت ضربلی دویك :
« دم تك دم تك دم تك »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱

ذ

بحر سنبله دن اوج، شوری، نوا، حجاز
کوردی پرده لرندن عربان چاشنسیله

ذوق طرب ابتدا گردانیه
آغاز ایدر . بعده

ذوفوهه نای کی آغزلی اولان
دودوکره دینور .
ذولسینه دیلی دودوکره دینور .

راسته قدر اینر بعده دوگاه، کوردی
چارگاه، نوا آچهرق دونوب بو منوال
اوزره کوردی ایله دوگاهده قرار
ایدر .

ر

راست جدید ابتدا راست
بعده سگاه و آندن حجاز کوردی
چاشنسیله راست پرده سنده قرار ایدن
بر مقامدر .

راست مایه راست پرده سنده
قرار ایدر عادی
بر (مایه) مقامیدر .

رامش جان بوده سابق کبیدر .

راه روح باربدک اختراع کرده سی
اولان بر ترکیب اسمیدر
رباب الاتورقه آلات موسیقه -
سندن برینک اسمیدر .

رمل بحر ثانی (۲۸) ضربی
بر اصول اولوب اشبو
اصول بسته لرده قوللانیلور . شکل
مخصوصی ده بوجه آتیدر :

«دم تکا دم تکا دم تکا دم تکا دم تکا»
۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۱ ۱
«تکه دم تکا دم تکا دم تکا دم تکا»
۱ ۲ ۲ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
«تاهک تکا تکا»
۲ ۱ ۱

راحتنزا عراق پرده سنده قرار
ایدر مهجور الاستعمال
بر مقام آیدر .

راحت الارواح ابتدا حجاز
پرده سندن

نوا حسینی اوج آغاز ایدر بعده
اصفهان اسلوبی اوزره دوگاهه انوب
راست پرده سنی آشکار ایتدکنصکره
عراق پرده سنده قرار ایدر بر مقامدر .

راست گوشت پرده سیله زیر گوله
پرده سی آره سنده بولانان

برتام پرده اسمی اولوب بو پرده یه نسبتله
مذکور پرده اوزرنده قرار ایدن بر
مقامه دخی علم اولمشدر . مقام مذکور

ابتدا راست پرده سندن آغاز ایدوب
بعده دوگاه سگاه پرده لریله تکرار
راست دوگاه گوستره رک راست
پرده سنده قرار ایدر . اشبو مقام

چارگاهدن نوا، حسینی، اوج، گردانیه،
محیر وبلکه تیز چارگاه قدر سیری
جائز اولوب بم اوله رق دخی عراق
عشیران یگاه پرده لرینه هبوطی دخی
قاعده موسیقیه دندر .

روح افزا مرحوم شیخ عبدالباقي
دده افندی حضر -
تلیرنک اختراعات عالیہ لرندن اولان بر
مقام اسمیدر .

رونق نما ابتدا کوردی سگاہ
آغاز ایدر بعدہ
مستعار چاشنیسیلہ راست گوستروب
عراق پردہ سندنہ قرار ایدر بر مقامدر .
روی عراق مہجور الاستعمال
بر مقام اسمیدر .

رہ الاتورقہ دہ نوا پردہ سی محلندہ
مستعمل اولوب الافرانغہ
اسقلہ سنک ایکنجی پردہ سنک اسمی و
(دو) پردہ سیلہ (می) پردہ سنک
مایندنہ واقع برتام پردہ نک اسمیدر .

رہاوی ابتدا راست مثللو آغاز
ایدر بعدہ دوگاہ
سگاہ پردہ لرندن بر یگاہ آچہ رق
تکرار راستندہ قرار ایدر بر مقام
اولوب مقام مذکورہ حجاز پردہ سی

دخی داخل اولور . اکثریا عرب
شرقیلرنده رهاوینک یگاہ قرار ابتدگی
گورلمسکده درکہ حقیقہ بوقرار اولکندن
تمیز ایچون گوزل بر یولدر . رهاوینک
راست مقامی گبی الافرانغہ دہ استعمالی
کثرت اوزرہ در . اساساً الافرانغہ دہ
بزده اولدینگی گبی رهاوی نامیلہ اروجہ
بر مقام یوقدر . (صول طونہ) تعبیر
اولنان بر آہنک واردرکہ مختلف پردہ لردہ
قرار ایدہ بیلور . یعنی بزم راست مقامنہ
اطوار اساسیہ سی اعتباریلہ اولدقجہ شدیہ
اولان (صول طونہ) آہنگی راست
مقامی گبی یالکڑ ہمنامی اولان پردہ
اوزرنده دگل بلکہ اوروپالیرک تعبیری
وجہلہ (صول ، سی ، رہ ، فا ، صول) یعنی
(راست بوسلک نواعجم گردانیہ) پردہ لری
اوزرنده قالہ بیلور . اشته بو صورتلہ
یگاہ اوزرنده قالان مقام رهاوی یہ بکزر -
سہ دہ اوروپالیرجہ بو قرارک ہیچ بر
اہیتی اولمیدن مذکور مقامہ (صول
طونہ) نامی ویرلمسندنہ برأس یوقدر .

ز

برہ سیلہ راستندہ قرار ایدر بر مقامدر .
آشبو مقامک سلف اختراعاتندن اولمی
احتمالی واردر .
زرافات عربی اصوللرندن برینک
اسمیدر .

زاویل ابتدا مہاور مقامی گبی
گردانیہ پردہ سندن
راست مقامی کبی آغاز ایدر . بعدہ عزال
چاشنیسیلہ حسینی نوا و حجاز پردہ لریلہ
دوگاہی آشکار ایدرک تکرار چارگاہ

زمار خطه عراقده مستعمل
قامشدن معمول برنوع آت
موسيقيدرکه ومزوج دينلان آلتک تک
قامشليسير .

زمرمه کوردی محنده مستعمل
برگه در . مثلاً: « صبا
کوردی » دينله جگی محله (صبا زمرمه)
دينور .

زمین شريقلرک ايلک ايکی مصر-
علرينه دينلديگی گبی
پستلرک میانلرندن غیری اولان اوچ
مصراعنه ده دينور .

زنجیر بحر خفیف ثانیدن (۶۰)
ضر بی بر اصول اولوب
چفته دو یک، فاخته، چنبر، دور کبیر،
برفشان نام بش اصوللرندن مرکبدر.
اشبو اصول دائماً بسته لده استعمال
اولنور :

« دم تک تک دم دم تک تک دم »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
« دم دم تک تک تک دم تاهک »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

« تکا تکا دم تکا دم دم دم تک تک »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
« تک دم تاهک تکا تکا دم دم »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
« تک دم تک تکه دم تک تک دم »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
« تاهک تکا تکا دم تک دم تک »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
« دم دم تک دم دم تاهک تکا تکا »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱
زیر پست محنده مستعمل اولوب
زیر پرده لر دینور که بوندن
پست پرده لر مراد اولنور .

زیر افکشدن مهجور الاستعمال
بر مقام اسمیدر .
زیر گوله راست پرده سیله دوگاه
پرده سی اده سنده
بولنان بر نیم پرده تک اسمیدر .
زورنا معلوم اولان بر آت
اسمیدر .


زینت مقام بر مقام سیری
حالنده او مقام
چاشنیسته حال طاری اولمیه رق زینت ایچون
علاوه ایدیلان پرده لرینه دینور .


ساز علی العموم فن موسیقیده
اجرای طرب ایدن قانون،
کمان، عود و امثال آلات موسیقیه
دینلديگی کبی بلغارینک اون ایکی

تالیسنده دینور. بلغاری دینلان سازک
آلتی تلی دوگاه ایکیسی یگاه دردی راست
پرده سنی اعطا ایتک اوزره آهنگ ایدیلور.
بول آلتک اون عدد تالیسی دخی واردر .

سازگار ابتدا راست ، دوگاه ،
سگاه ، آغاز ایدر بعده
سگاه ایله بوسلك پرده لردن برنوا حسینی
گوستروب وحسینی دن تکرار نوا بوسلك
ایله سگاه ، دوگاه ، راست ، عراق ،
عشیران آغاز ایدر واندن عراق ، راست ،
دوگاه ، سگاه صمود ایدوب دوگاه
ایتمکسزین راسته قرار ایدر بر مقامدر .
سازنده آلات موسیقیه دن هر
قنغیسی اولور ایسه
اولسون آهنگ ایدوب چالان آدمه
دینور .

ساز نوروز باربدك اخترا -
عكرده سی اولان
مقاماتدندر .

سبز اندر سبز بوده سابق گبی
( ترکیه)

سبز اندر سبز قدیم ()
(ترکیه)

سپورگه مستحسن دنیلان
آهنگك تام بر پرده
فوقده بولنان و (ایرانیلرك تعبیرجه)
اختری آهنگنه دینورکه مذکور آهنگ
عثمانلی آهنگنك اڭ نهایت یعنی یدنجی
آهنگیدر .

تلفراف و پوسته نظارت علیه سی
محاسبه قلی خلفاسندن و موسیقی شناسان
ذکاوتشانندن عارف بك برادرمنز ،
سپورگه آهنگنك اڭ پست اعتبار ایدیلان
بر آهنگ اسمی اولدیغنی بیان بیور مقدمه درلر .

ابتدا شهناز محیر پرده -
سپهر سندن آغاز ایدر و آنده
شهناز مقامی گبی اجرای نغمه ایتمکدن
صکره دونوب حسینی به هبوط ایدر
وتکرار حسینیدن حصار چاشنسیله
دوگاهده قرار ایدر بر مقامدر . مقام
مذکور هر تقدیر باشلی باشنه استعمال
اولنمور ایسه ده اکثریا حجاز مقامی گبی
اولان مقاماتك میانلرنده اجرا ایدیلور .
سته عشر عربی اصلولردن
برینك اسمیدر .

سر پرده الانورقه ایچون یگاه
والافرانغه ایچون قبا
چارگاه پرده لرینه دینورکه الانورقه
ایچون هر قنغی پرده سر پرده اعتبار
ایدیلور ایسه شد طریقله بلا خطا بر
اسقله دهاتشکیل اولنه ییلور . اما الافرانغه ده
اصول تقلیب یعنی شد آغانه سیله هر قنغی
بر پرده سر پرده اعتبار ایدیلور سه
ایدلسون انلرده اعتبار ایدیلان اساس
سر پرده ویولونسل دنیلان بیوك كانك
اڭ قبا صداسنی اعطا ایدن قبا چارگاه
پرده سیدر . اوله که بزده یدی آهنگدن
برنجیسی اولان بول آهنگك قبا چارگاه
پرده سی انلرك اعتبار ایتمکدری قبا
چارگاه پرده سی اولسون .

سرتو اکثریا الافرانغه قاعده سی
اوزره یاپیلور . سازله
مخصوص برنوع اوپون هواسی اولوب

اکثریا ایکی درتلك یعنی یوروك دو يك
اصولی اوزره ترتیب ایدیلور .
سرنداز مجبور الاستعمال بر
اصول اسمیدر .

سروستان (سروسی به)

باربدك اختراعاندن
سروسی اولان مقاماتدندر .
سمرقند جوارنده خوا-
سعدی ننده لرك طویلاندقلری
برحلك اسمی اولوب مذکور مكانه نسبتله
بر مقامه علم اولمشدرکه اشبو مقام
استانبولده غیر مستعملدر .

سگاه کوردی ایله بوسلك
پردلری ارهسنده بولنان
بر تام پرده اسمی اولغله برابر ابتدا
کوردی سگاه آغاز ایدر بعده دوگاه
راست پردلری آشکار ایتدکدنصکگره
تکرار دوگاه، سگاه، چارگاه، نوایه
قدر چیقار و آندن پرده پرده اینوب
کوردی ایله دوگاهسزجه سگاهده
قرار ایدر بر مقامك دخی اسمیدر .
مقام مذکورك نوادن تیز سگاهه قدر
اتساحی قابل اولوب یگاه پردهسی دخی
بوگا داخلدر .

سگاه مایه ابتدا راست دوگاه
سگاه پرده لردن
برده پرده نوایه چیقوب نوادن تکرار
سگاهه اینوب بعده کوردی ایله

دوگاهه واندن سگاه پردهسنده قرار
ایدن بر مقامدرکه بوگا (یکلی) مایه دخی
دینور .

سلسله اصوات پرده لرك اك پستندن اك

تیز پردهسینه وارنجهیه قدر صرهمسیله
مرتبا اولان هیئته دینورکه بوگا اسقله
دخی دینلور .

سلطانی عراق ابتدا نوا آغاز ایدر بعده صبا

بردهسیله سگاه پردهسینی اتصال ایتدیرهرک
عراقه قدر هبوط ایدر وتکرار نوایه
صعود ایدوب دوگاهده قرار ایدن
بر مقامدر .

سلطان یگاه ابتدا نوا پرده - سیله باشلایه رق

حسینی عجم ونادراً اوج پردلری استهما-
لیله منوال مشروح اوزره عجم، حسینی
نوا، حجاز، کوردی، دوگاه، زیرگوله،
راست، عجم عشیران وعشیران یگاده ایله
پست حجازه طوقونه رق یگاه پردهسنده
قرار ایدر بر مقامدر . مقام مذکورك
تیز سگاهه قدر سیری واردر . اشبو
مقام دده افندی مرحوماك ۶۱ و ۶۲
تاریخلرنده ایداع بیوردقلری مقامات
لطیفه جملهسندندر .

سلك هر تقدیر مجبور الاستعمال
بر مقام ایسهده راست
قولندن ویاخود راست چاشنیسینی

عربی اصولاتندن برینک
سنجینی اسمیدر .

سنطور
سیقیه سندن برینک
اسمیدر .

سنگین سماعی
بحر نائیدن آلتی
ضربلی بر اصول
اولوب مذکور اصول شرقیلردن زیاده
فصل سماعیلرنده مستملمدر .

« دم تک دم تک »
۲ ۱ ۱ ۱ ۱

سوزدل
ابتدا حصار حسینی
برده سندن آغاز ایدر
بعده بوسلک چاشنیسیله دوگاه زیرکوله
برده سندن حجاز گونه عشرانده قرار
ایدر بر مقامدر . مقام مذکورک اوج،
گردانیه بحیره دک سیری جائز اولوب
تکرار هبوطنده حجاز چاشنیسیله آغازه
ایتمکده قاعده سندندر . اشیو مقام دلپسند
دخی سلطان سلیم خان حضرتلرینک سر
مصاحبی حلیم اغاگ اختراع داهیانهلریدر .
سوزدلارا
بوسلک چارگار

برده لریله آغاز ایدوب نوایه وبعده حسینی
وچارگاه برده لریله صیقبه چارمق صو-
رتیله بوسلک برده سیله دوگاه، راست،
کوشت برده لرینی آشکار ایدرک راست
برده سنده قرار ایدر بر مقام اولوب مقام
مذکورک چارگاهدن بحیره، گوشتدن

حائز بولنان مقاماتک ارده سنده
نغمه قلقلو اجرا ایدیلور بر مقامدر .
مذکور مقام ابتدا دوگاه ونوا پرده لرینی
ایکی دفعه آغاز ایدر بعده راست پرده-
سند قرار ایتمکله اولور . شد طریقيله
تعریف: حسینی، دوگاه و بحیر ایسه نوا
اعتبار اولندقلری تقدیرده کذلک ایکی دفعه
حسینی و بحیر آغاز ایدیلوب برده نواده
قرار ایله اولور . مقام مذکور ی هاشم
بک مرحوم مجموعه سنده بروجه آتی
شرح ایتمشدر که مقام مذکور ی عادتاً
شد یولنده تعریف دیمکدر . (ابتدا
راست چارگاه، نوا حسینی پرده لرنده
آغاز ایدرک راست چاشنیسیله سیرایتدکن
صکره چارگاه حسینی پرده لرینی ایکی
دفعه اجرا برله تکرار راست پرده سنده
قرار ایدر .)

سماعی
افصاق سماعی، یوروک
وسنگین سماعی، اصوللریله
بسته لنان و بر قطعه دن عبارت اولوب
هر سطرینی و یا خود هرایکی سطرینی
برترنم تعقیب ایدن شرقیلره دینور .
بوکبی اولان شرقیلر فصلک نهایتلرنده
او قنور .

سنبله
بحیر پرده سنک یاریم پرده
فوقنده بولنان برنیم پرده
اسمی اولوب مذکور پرده یه نسبتله
بوکون استعمال اولغیان بر مقامه علم
ایدلشدر .

یگانه قدر سیری ده واردر . بومقام
دل آرا جنمکان سلطان سلیم خان حضر-
تترینک باغ طبعتلرندن بر غنجه لطیفلریدر.
سوزناک ابتدا هزام چاشنیسیله
چارگاه نوا آغاز ایدر
بعده ماهور وحسینی و بعضاً حصار پرده-
لرینه باصه رق صعود و هبوطدن صکره

نوادن چارگاه، سگاه پرده لرله زیرگوله-
سزجه راست پرده سی اوزرنده قرار
ایدر بر مقامدر . بوگون اکثریتله
سوزناکده زیرگوله قوللا نلقده درکه خوا-
جه لریمز اساس مقامنده مذکور پرده نک
بولمديغنی بیان ایتکده درلر .

سیستانی نفس موصله مستعمل
اولان بر مقام اسمیدر.

ش ۳۳

شادروان (باربد) ک اخترا-
عاندن اولان بر مقام
اسمیدر .

شاه الاتورقه آهنکرینک
اوچنجیسی اولوب (داوود)
آهنکیله (منصور) آهنکی مایینده
وبول آهنکدن اوچ پرده دیک بولنان
بر آهنکک اسمیدر .

بول آهنک، الاتورقه آهنکرینک
اک پستدن برنجی آهنکیدر .

شبیدیز (شادروانه)

شب فرح (شادروانه)

شت عربان ابتدا حجاز نوا
آغاز ایدر بعده
سوزدل چاشنیسیله طوغریدن طوغری به
یگاه پرده سنده قرار ایدر بر مقامدر .

شد بر پرده نک دیگر پرده اوزرنده
ویاخود بر مقامک چاشنیسنه
خلل طاری اولیه رق بشقه بر مقام پرده لری
اوزرنده اجرای آهنک ایدلمسنه دینور.
اشته فن موسیقیده اک زیاده شایان
اهمیت بو بحثدر. الافرانغه موسیقینک
اساسی بلکه (شد) دنیلان بویولده تدور
ایدرکه الاتورقه ده بوکا همان اعتبار اولما.
مقدمه در. حتی بعض سازنده لریمزه دوگاه
پرده سی راست پرده سی اعتبارله سگاه
پرده سی قنغی پرده اوله جفی سؤال اولند-
قده سگاهک ده دوگاه پرده سی اوله جفی
جوانی و ریپورلرکه اشته بوراده بیوک
بر خطا ایتدکری اربانه خفی دگلدر .
دوگاه پرده سی راست پرده سی اعتبارله
شدک صورتی بوجه آتیدر: « راست
دوگاه اولورسه » « دوگاه بوسلاک
اولور » « سگاه پست حجاز اولور »

شرقی دو یکی بحر خفیف اولدن
شرقیلرده مستعمل بر اصولدر. مذکور
اصول بروجه آتیدر :

« دم تک تک دم تک »
۲ ۲ ۱ ۱ ۱

عالم شهر صفی الدین عبد-
المؤمنك تألیفاتندن اولان
شرفیه
بر موسیقی کتاییدر .

شرف حمیدی
بعینه سلطانی
یگاه مقامی گبی
ابتدا حجاز نوا پرده سیله باشلیه رق
حسینی ، اوج و نادراً عجم پرده لری
استعمالیه منوال مشروح اوزره اوج ،
حسینی ، نوا ، حجاز پرده لرندن هایون گبی
آغاز ایدرک حجاز کوردیسی ایله دوگاهه
هبوط ایدر و تکرار بر راست پرده سیله
چارگاه پرده سنی آشکار ایدرک آندن
سگاه ، دوگاه ، راست ، عراق ، حسینی
عشیران پرده سیله یگاهده قرار ایدر
بر مقامدر . مقام مذکور (۳۰۸)
سنه سنده سر مؤذن حضرت شهر یاری
بها بك افندی ایله موزیقئه هایون
میرالایلرندن حلی بك افندیلرک همت
فوق العاده لری آثاری اوله رق وضع
ساحه آرای انتشار اولمشد .

عجمستانده مستعمل
شش تار
بر نوع آلات موسیقینک
اسمیدر .

« چارگاه نوا اولور » « اوج شهناز
اولور » « گردانیه بحر اولور . » بو
حالده (دوگاه ، بوسلک ، پستجه حجاز
یعنی دیکجه چارگاه ، نوا ، حسینی ، ماهور ،
شهناز ، محیر) پرده لرنده عادتاً راست
مقامی اجرا ایدیلور .

شدت صدا
عضو سمعی متأثر
قیلان صدانک
درجه قوت و شدتی بیلدیرر بر کیفیتدر .
بونی حکمت طبیعیه ده صدانک استماع
اولنیه یله جگی مسافه اعظمیه بی تحدید
ایدن کیفیتدر دیه تعریف ایدرلر .
الحاصل شدت صدا « جسم متصوتانک
وسعت اهترازییه سیله متناسبدر . »

شرقی
اقصاق ، صوفیان ، دو
یک ، جورجنا ، شرقی دو
یکی اصوللریله بسته لئان اکثریا مربع
وبعضاً مخمس ومسدس اولان قطعه لره
دینور .

شرقی دور روانی بحر خفیف
اولدن (۲۶)
ضربلی شرقیلرده مستعمل بر اصولدر .
مذکور اصول قدیمده بسته لرده استعمال
اولنور ایدی :

« دم تک تک دم تک تک دم تک »
۲ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲ ۲
« دم تک تک دم تک تک دم تک »
۱ ۲ ۱ ۲ ۲ ۱ ۲

شعل وصف الهی ابله مدحیه
جناب رسالتیناهی متضمن
اولان عربی گفته لره دینور .

شمشار خطه عراقده مستعمل
قامشدن معمول برنوع
آلت موسقیدر .

شوری نوا پرده سیله حصار
پرده سی اده سنده بولنان
رنیم پرده اولوب بوگا قدیمده (بیاتی)
پرده سی دیرلر ایمش فقط بوگون
بعضیلری شوری ابله حصار اده سنده کی
پرده یه (بیاتی) دیورلر .

شوق افزا ابتدا عجم ماهور
گردانیه آغاز ایدر
بعده سنبله پرده سیله شهناز گردانیه
عجم، حسینی، صبا، چارگاه، کوردی،
دوگاه، راست، عجم عشیران، حسینی
عشیران، یگناه آچوب عشیراندن تکرار
راست دوگاه وینه راست گوستره رک
عجم عشیرانده قرار ایدر .

شوق انگیز مهجور الاستعمال
برمقام اسمیدر .

شوق آور ابتدا عرضبار مقامی
کبی آغاز ایدر بعده
پرده نوایه هبوطنده تکرار عجم بولندن
پرده پرده یگناه قدر اینوب یگاهدن
عشیران ابله راست زیرگوله پرده لردن
عشیرانده قرار ایدر برمقامدر .

شوق دل راست پرده سنده
قرار ایدر بر مقام
اولوب مقام مذکور ابتدا گردانیه آغاز
ایدر بعده نوا پرده سنده هبوطنده
شوری ابله بوسلک کوستروب بعده
سازکار کبی قرار ایدر . اشبو مقام
دخی محی علم موسیقی جنتیکان سلطان
سلیم خان حضرتلرینک اثر طبع
سلیمانه لریدر .

شوق طرب ابتدا چارگاه
پرده سیله صبا
پرده سنی یکدیگرینه اتصال ابتدیره رک
بعده صبا مقامی گبی آغاز ایدوب دوگاهدن
راست، عجم عشیران پرده لریله عجم
عشیران پرده سنده قرار ایدر برمقامدر .
مقام مذکورک حسینی عشیرانده قراری ده
جاژدر . اشبو مقام دخی فردوس
آشیان سلطان سلیم خان حضرتلرینک
اختراعات عالیه لردندر .

شهناز گردانیه پرده سیله محیر
پرده سی اده سنده بولنان
بر پرده اسمی اولوب اشبو پرده یه نسبتله
بروجه آتی تعریف ایدیلان مقامه ده
علم اولمشدر : « ابتدا محیر آغاز ایدر
بعده شهناز و اوج قوالانه رق نوایه
هبوطنده تکرار نوادن حجاز کوستروب
حجاز کوردیسی ابله دوگاهده قرار
ایدر . »

وزیرگوله پرده سیله دوگاهده قرار
ایدر بر مقامدر . مقام مذکور
سیرنده بعضاً حسینی یرینه حصار
قوللانیلور ایسه لطیفجه اولور .

شهناز بوسلك ابتدا بحیر آغاز
ایدر بعده
شهناز چاشنسیله اوج حسینی ، نوا ،
چارگاه پرده لرینی بعدالاجرا بوسلك

ص ۳۷

دوگاهه هبوطنده کوردی پرده سنی
آشکار ایدرك تکرار دوگاهده قرار
ایدر .

صدای علی العموم عضو سمعی
متأثر قیلان هر در لوصدایه
دینور .

صدای نویسنده
ایچون اعمال اولنان بر نوع آلتدر .

صدای بسیط
هر نصورتله
اولور ایسه
اولسون وقوعه گلان صوتك قیمت
موسیقیه سی یا لکز بر پرده دن عبارت
ایسه (صدای بسیط) و شاید بر قاج
پرده نی افهام ایدر ایسه (صدای مرکب)
دینور .

صدای مرکب
بسیطه)
صفای معجور الاستعمال بر مقام
اسمیدر .

صوفیان
بحر خفیف اولدن (۸)
و (۹) ضربی بر اصول

صاعد الاثوره ده دینز مقامنده
مستعملدر .

صبا حجاز ونوا پرده لری ارسنده
بولنان بر پرده اسمی اولوب
مذکور پرده یه نسبتله بوجه آتی
تعریف ایدیلان مقامه علم اولمشدر :
« ابتدا دوگاهدن آغاز ایدر بعده
سگاه ، چارگاه ایله صبا پرده سنی
کوستروب بر حسینی پرده سیله دونوب
نواسز صبا ، چارگاه ، سگاه پرده سیله
دوگاهده قرار ایدر . مذکور مقامك
حسینی ، عجم ، گردانیه ، بحیر ، ودها
کثیرالاستعمال اولمق اوزره شهناز
پرده لريله راست پرده سننه قدر سیری
جاژدر . »

صبا بوسلك ابتدا صبا مقامی
کی آغاز ایدر
بعده دوگاهه هبوطنده بر حسینی
آچه رق بوسلك مقامی بعدالاجرا
زیرگوله پرده سیله دوگاهده قرار ایدر .
ابتدا صبا مقامی کی
صبا زمزمه
آغاز ایدر . بعده

اولوب اکثریت اوزره سکز ضربلیسی
آلهی وطقوز ضربلیسی ایسه شریقلرده
استعمال اولنور :

سکز ضربلی صوفیان :

« دم تکا »

۴ ۴

طقوز ضربلی صوفیان :

« دم تکا »

۴ ۵

صول الافرانغه سلسلهٔ اصواتناک
بشچی پرده سنی تشکیل
ایدوب الاتورقه ده راست پرده سی مجلنده
مستعملدر .

صول طون مایه دنیلان پست
بوسلاک پرده سینه
دینور .

صور سمعی غایت اوفق برصدایی
عضو سمعه عکس
ایتدیرمک ایچون طبابتده مستعمل
برآلتدر .

ض ض

ضرب موسیقیده الک بردغه
دیز اوزرینه قاقوب
ایجه سینه دینورکه بوکا زمان دخی
دینلور. دها طوغریسی نغماتک مدی
وقصری و مابینلرینک مقدار فصلی وزن
اولنان زماندن کنایه در .

ضرب الملوک مهجور الاستعمال
براصول اسمیدر.

ضرب بلغار بحر خفیف اولدن
(۸) ضربلی بر
اصول اولوب اکثریا بلغار هوالزنده
استعمال اولنور :

« دم تک دم تک دم تک تک »

۱ ۱ ۱ ۲ ۱ ۱ ۱

ضرب تاتار مهجور الاستعمال
براصول اسمیدر.
ضرب ترکی دوراقلرده استعمال
اولنان بحر خفیف
اولدن (۱۸) ضربلی (ترکی ضرب)
دیدکری اصول اولوب اصول مذکور
برقاج خریص آدملرک ید جاهلانهلزنده
قاله رق کسه لره اوگر دلسامگه غیرت
اولتمقدمه در .

ایشته مذکور اصولک صورتی
بروجه آتیدر :

« تک تک تک دم تک دم دم تک »

۲ ۱ ۱ ۱ ۲ ۲ ۲

« تکا دم دم دم »

۱ ۱ ۲ ۲

ضرب عربی عربی بسته لرنده استعمال اولنان
بر اصول اسمیدر .

ضرب فتح بحر خفیف نائیدن
بسته لره استعمال اولنور بر اصولدر :

« دم تك تك دم تك تك تك دم تكا دم »
« تك تك دم تك دم تك دم تكا »
« دم تك تكه دم تك تك دم تكا »
« تكا دم تكا دم تكا دم تكا دم تكا »
« دم دم دم تكا تكا تكا دم تكا دم »

« دم تك تكه دم تك تكه دم تاهك »
« تكا تكا دم تك تك دم تك تكا »
« دم تك دم دم تاهك تكا تكا »

ضربین عین مجردن اولوب ایکی
جنس اصولدن مرکب
اولان موسیقی اصوللرینه دینورکه نوگی
اصوللر اکثریا بسته لره مستعملدر . مثلاً
اکثریتله ضربین تشکیل ایدیلان اصوللر
خمیس ایله نیم خفیف ، فرنک فرع ایله
برفشان، نیم ثقیل ایله برفشان وهکذا
زنجیر، ضرب فتح و حاوی مثللو بیسوک
اصوللردنمعدا کافه اصوللردن هر ایکی
عددیله ضربین تشکیل اولنور .

ط ج

طاهر ابتدا گردانیه محیر آغاز
ایدر . بعده نیز چارگاه .
هدن نوا پرده سنه هبوط ایدرک مذکور
نوا پرده سنده برآز توقفله نواسی غالب
عشاق مقامی آغاز ایدرک دوگاهده
قرار ایدر .

طبیعی صدا الافرانغه ده قما
چارگاهدن اعتباراً
دیزه و بموله اولماش اولان براسقله ده کی
تام پرده لرک صدالینه دینور .

طبیعی غام الافرانغه ده (دو)
یعنی قبا چارگاه
الاتورقه ده ایسه یگانه پرده سندن باشلیان
سلسله اصوات موسیقییه دینور .
طرز جدید راست پرده سنده
قرارایدن بر مقامدر .
طرز نوین بوده سابق گبی
راست پرده سنده
قرار ایدن بر مقام اولوب مقام مذکور
حاجی هاشم بك مرحومك اختراعات
داهیله لرندندر . مذکور مقامك سیرینه

مراق ايدنلر مشار اليك الده موجود
بولنان ادوارينه مراجعت بيورسون .

طقوز در تلاك (اغراقصاق)

اصوليله بسته لشمس اولان شرقيلارك
نوطه لره حين تحريرنده هر باتوته ناك
حائز بولنديغي طقوز ضربه دينوركه
بويله اولان بر نوطه ناك ابتدا سنه $\frac{9}{4}$
اشارت مخصوصه سي وضع وتحرير اولنور.

طقوز سكلزك بوده الاتور-
قه ده اقصاص

وياخود طقوز ضربلي (صوفيان) اصوللريله
بسته لشمس اولان شرقيلارك نوطه لره
حين تحريرنده هر باطه ناك حائز بولنه جفي
طقوز ضربه دينوركه بوني بر نوطه ده تفهيم

ايچون نوطه ناك ابتدا سنه $\frac{9}{8}$ اشارت
مخصوصه سي وضع ايديلور .

طنانه صدالري تحليل ايچون
استعمال اولنور بر نوع

(آلت صدا) در .

طنبور الاتورقه آلات موسيقيه-
سندن برينك اسميدر .

طنبوري طنبور چالان آدمه
دينور .

طننت (جنس صدابه)

طنين انداز (طنانيه)

طوشان بر نوع يوروك اولان
شرقيله دينور .

ع ۳۸

كوردی قولانه رق دوگاهده قالور بوللو
تعريف ايتشيلر ايسه ده بو حالحه عجم
كوردی ايله صرف عجم مقامی اره سنده بر
فرق گوريله ميه جگندن كوردی سزجه
دوگاهده قالمق اصل عجم مقامنه مخصوص
اولديغندن عجم ايله عجم كوردی مقاملرني
يكدیگرنندن تفريق ايتك لازمدر . «
عجم بوسلك ابتدا عجم آغاز
ايدر بعده چارگاه
برده سنه هبوطنده دونوب بوسلك گي
زيرگوله ايله دوگاهده قرار ايدر .

عتابه شام ، بغداد و حواليسنده
مستعمل بر مقام اسميدر .
عجم حسيني ايله اوج پرده لری
اره سنده بولنان بر پرده اولوب
اشبو برده يه نسبتله دوگاه پرده سنده
قرار ایدن بر مقامه علم اولمشدر .
مذكور مقام بروجه آتيدر : (ابتدا
حسینی عجم آغاز ایدوب بعده پرده پرده
حسینی ، نوا ، چارگاه ، سگناه ، دوگاهه
هبوط ایدرك تکرار چارگاه ايله عشاق
مقامی کي قرار ایدر . بعضیلری عجمك قرارینی

اشبو مقام رعنا دخي خلد آشيان سلطان
سليم خان حضرتلرينك زمان سلطنتلرنده
اختراع ايدلمشدر .

عجم عشيران حسيني عشيران
پرده سيله عراق
پرده سي آره سنده وعجم پرده سنك پست
مقابلي اولان بر پرده اولوب مذكور
پرده اوزرنده قرار ايدر ابريجه بر مقام
دخي واردر . اشبو مقام ابتدا چارگاه
نوا حسيني پرده لرندن عجم مقامي گي
آغاز ايدر بعده نهاوند كورديسي ايله
عجم عشيران پرده سنده قرار ايدر .

عجم كوردی بعينه عجم مقامي
گي ابتدا ايديله .
رك كوردی پرده سيله دوگاهده قرار
ايدر بر مقامدر .

عجيزان عربستان، بغداد، موصل
وحواليه سنده مستعمل
اولان بر مقامدر .

عذار غير متداول اولان مقاما .
تدن برينك اسמידر .

عراق گوشت پرده سيله عجم
عشيران پرده سي آره سنده
بولنان بر پرده اسمي اولوب مذكور
پرده اوزرنده قرار ايدن بروجه آتی
مشروح اولان مقامه علم اولمشدر . «ابتدا
راست دوگاه آغاز ايدوب بعده دوگاه،
راست، عراق پرده لريني بالا جرا عراق

پرده سنده قرار ايدر . مقام مذكورك
دوگاهدن اوج ، بحير ، عشيران ، يگاه
پرده لرينه قدر سيري ممكندر . »

عربان مهجور الاستعمال بر مقام
اسميدر .

عربضبار ابتدا بحير گردانيه آغاز
ايدوب بعده نوا پرده .
سنده بر آرز توقفه عجم ، گوستروب
تكرار حسيني پرده سندن نوا ، چارگاه
ايله گردانيه پرده سنده صعود ايدوب
مذكور پرده دن طريق مذكور اوزره
هبوط ايدرك عجم مقامي گي قرار ايدر .
عزال دوگاه پرده سنده قرار
ايدن بر مقام اولوب حجاز
پرده سنده دخي دينليگي واردر . بعضيلري
راست پرده سيله دوگاه پرده سي آره سنده
بولنان برنيم پرده نك اسمي اولديغي بيان
ايدرلر .

عشاق ابتدا نوا آغاز ايدر بعده
چارگاه ، سگاه ، دوگاه
پرده لريني آشكار ايدمرك راست ايله
دوگاهده قرار ايدر بر مقامدر . مقام
مذكورك بحيره و بلکه تيز چارگاه و تيز
نوايه قدر اتساعي چاژ اولديغي گي
راست دوگاه پرده لرندن ابتدائي ده همان
قاعده مقامدندر .

عشيران زمزمه مهجور الا .
استعمال بر مقامدر .

عقدہ ہرقنفی برتل ویا کریشک
وقوع اهتزازندہ مذکور
تل ویا کریشک ہر ایک نہایت لرنده کی
ایجنہ اولان محلنہ دینور .
عکس صدا ہرقنفی برہ نا،
ہر نصورتلہ وفووعہ
گلورسہ گلسون بر حائلہ تصادفندہ
مذکور صدانک تکرری حالہ دینور .

عبر افشان مرحوم شیخ عبد
الرحیم دده افندی
حضر تلرینک اختراعات عالیہ لرندن اولان
بر مقام اولوب ہنوز تعمیم ایتمامشدر .
عود معلوم اولان آلت موسیقی
عود اسمیدر .
عود دینلان آلتی چالان
عودی آدمہ دینور .

غنا غنچہ رعنا
مہجور الاستعمال بر
مقام اسمیدر .
غنچہ کبک دری (شا
دروانہ)
غنغمہ گورلی معناسنہ در .

ج غ

غنا غنچہ رعنا
مہجور الاستعمال بر
مقام اسمیدر .
غنچہ کبک دری (شا
دروانہ)
غنغمہ گورلی معناسنہ در .

غنا غنچہ رعنا
مہجور الاستعمال بر
مقام اسمیدر .
غنچہ کبک دری (شا
دروانہ)
غنغمہ گورلی معناسنہ در .

ج ف

فالا اتورقہ دماوج وعراق پردہ سی
دیمک ایسہ دہ بوکا فانا طورل
دیورلرکہ بوندن عجم وعجم عشیران
ردہ لری مراد اولمقدہ در .
فاختہ بحر خفیف ثانیدن (۱۰)
ضربلی الہی وبستہ لردہ
مستعمل بر اصولدر :
« دم دم دم تک تک تک دم »
« تاهک تک تک »

فالا اتورقہ دماوج وعراق پردہ سی
دیمک ایسہ دہ بوکا فانا طورل
دیورلرکہ بوندن عجم وعجم عشیران
ردہ لری مراد اولمقدہ در .
فاختہ بحر خفیف ثانیدن (۱۰)
ضربلی الہی وبستہ لردہ
مستعمل بر اصولدر :
« دم دم دم تک تک تک دم »
« تاهک تک تک »

فالا اتورقہ دماوج وعراق پردہ سی
دیمک ایسہ دہ بوکا فانا طورل
دیورلرکہ بوندن عجم وعجم عشیران
ردہ لری مراد اولمقدہ در .
فاختہ بحر خفیف ثانیدن (۱۰)
ضربلی الہی وبستہ لردہ
مستعمل بر اصولدر :
« دم دم دم تک تک تک دم »
« تاهک تک تک »

گلان بر پرده ناک حقيله ايضا ايديله مامسييله
 خصوله گلان خطايه دينور .

فاصله ( بعدہ)

فرح روز (شادروانه)

مہجور الاستعمال بر
مقامدر .

فرحزاد ایدر بعده حجاز ایله
نوايه ونودان چارگاه سگاه قوللانورق
دوگاهه هبوط ایدر وآندن کوردی
پرده سنی آهرق راست ، عجم
وعشیران، یگاه وقبا حجاز ایله یگاه
پرده سنده قرار ایدر بر مقامدر .
مقام مذکور سلطان سلیم خان ثالث
حضرتلینک مصاحب شهریار یلرندن سید
احمد آغانک اختراعی اولوب دور سلطان
محمودیده دده افندی مرحومک همت
دایهانه لرله شیوع بولمشد .

فرنگ فرع (۱۴) بحر خفیف ثائیدن
بسته لرده استعمال اولنور بر اصولدر :

» دم دم دم دم دم دم دم دم دم دم «

« تَاهَكَ تَكَ تَكَ »
۱ ۱ ۲

فرنگیچین بحر خفیف ٹائیدن
(۱۲) ضربی اکثریا
بستہ و بعضاً الہیلردہ استعمال اولنور
بر اصولدر :

«دم دم دم دم تکا تکا تکا تکا»
۱ ۲ ۱ ۲ ۲ ۱ ۲ ۱

فصل ایک نوع اولوب بری خوانندہ گانہ و دیگری

سازنده گانه مخصوصدر . خواننده گان
 همچون عین مقامدن مختلف اصولده اولان
 ایکی بسته ایکی سماعی و نادرأ بر کار
 و نقاشک هیئت مجموعه سنه دینور که بونک
 مکمل بر فصل اول مسیخون ایکی ویا اوج
 شرقی، یوروک شرقیله برابر اون ایکی
 شرقینک علاوه سیله اولور. سازنده گان
 همچون اولان فصل ایسه بر پیشرو
 ورده خواننده گانه مخصوص اولان
 فصلک صوکنده چالینان ساز سماعیسندن
 عبارتدر .

فلاووتہ الافرانغہ آلات مو۔
سیقیہ سندندر .

فونوغراف صد الرك طنتلريه
حفظنه مخصوص

بر آلتدر .

فہرست سلسلۂ اصوات مو۔
سیمیہ دنیائی گی گی

بعضاً کار ناطق‌لرده ده دینلمکده در .

ق

قاتیقوفتی بحر خفیف اولدن
(۸) ضربلی شریقلرده

مستعمل اولان بر اصولدر :

« دم تک تک »
۳ ۲ ۳

قانون معلوم اولان برآت
موسیقینک آدیدر .

قانونی قانون دینلان آلتی چالان
آدمه دینور .

قبا چارگاه چارگاه برده سنک
پست مقابلی اولوب

پست حجاز ایله پست بوسلک پرده لری
آره سننده والافرانغه آلات موسیقیه -
سندن ویولونسئل دنیلان بیوک کانک
اک پست پرده سی اوله رق قبول ایدیلان
والافرانغه موسیقیسننده (دو) ویا

(اوت) دنیلان پرده یه دینور .

قدوم اصول اورمغه مخصوص
دریدن معمول بر نوع
آلتدر .

قرانته عمومک معلومی اولان
برآلتک اسمیدر .

قرجغار ابتدا چارگاه نوا آغاز
ایدر بعده شوری
چارگاه سگاه ایله اگر تعبیر جائز ایسه
- نغمات قرجغار ایله - دوگاهده قرار
ایدر بر مقامیدر . مقام مذکورک تیز

سگاه ، محجر ، گردانیه پرده لرینه قدر
سیری جائزدر .

قریب لازم بر مقامه کثرتله داخل
اولان پرده لره دینور

قزازی قافک فتحیه خطه عراقده
مستعمل اولان بر مقامک

اسمیدر .

قطعیه (قومایه)

قفل رومی قافک کسر یله
آرایش (قومایه)

خورشیده)

قلبی اکثریا اینجه ، دیک و بعضاً
پستجه اولان صدالره دینور .

قوال اکثریا کوبلی و چوانلرک
چالاقلری بر نوع دودوگک

اسمیدر .

قوچاق (قطعیه یه)

قوما (چاریک صدایه)

قونسر لسان اجنیدن مأخوذ
اولوب چالاقی جمعیتسه

دینور .

قیزی منصور آهنگنک تام بر پرده
فوقنده واختری آهنگنک

مادوننده عثمانلی آهنگرینک بشنجیسی
بولنان بر آهنگک اسمیدر .

ک

کار الانورقه شرقیلرینک بر نوع
مخصوصنک اسمیدر . بونک
حقنده معلومات کافیہ آلتی استیانلردردست
طبع اولنمقده اولان ادوار ونام دیگرله
(حیاةالارواح) نامنده کی اثر عاجزانه مه
مراجعت بیورسونلر .

کارناطق (کاره)

کتاب الادوار صفی الدین عبد-
المؤمنک تألیفا .
تندندر .

کتابالموسیقی ابن سینانک
تألیفات مو-
سیقیه سندنذر . مشارالیه هجرتک (۴۲۷)
نجی سنه سنده و (۵۸) یاشنده اولدیغی
حاله ارتحال دار بقا ایلشدر .
کستاره الافرانغه آلات موسیقیه .
سندنذر .

چکمک تعلیم موسیقی معناسنهدر .

گردانیہ ماهور ایلہ شهناز
پردہ لری آرد سنده
وراست پردہ سنک مقابلی اولان بر پردہ
اولوب دوگاهده قرار ایدن بر مقامه
دخی علم اولمشدر . مقام مذکور ابتدا
اوج گردانیہ آغاز ایدر بعده تیز
سگاهدن محیر، گردانیہ، اوج پردہ سندن

حسینی به هیوطندن صکره چارگاه
چاشنیسه دوگاهده قرار ایدر .

گردانیہ بوسلک بوده سابق
هیوطنده برحسینی آچهرق بوسلک مقامی
بالاجرا زیرگوله ایلہ دوگاهده قرار ایدر
بر مقامدر .

گردانیہ کوردی ابتدا گردانیہ
مقامی گئی
آغاز ایدرک بعده دوگاهه هیوطنده
کوردی ایلہ دوگاهده قرار ایدر بر
مقامدر .

گرفت بر صرهدده سکزور بر عددده
خلفنده مجموعی طقوز
عدد دلیگی حاوی اولوب قامشدن
معمول اولان بر آلات موسیقیدر .
شکلی هر تقدیر عادی بر نصفیه به مشابه
ایسه ده آهنگی نصفیه دگلدر .

گرفتدن نیلان آلتی
جالان آدمه دینور .

گرگوک مخالفی گرگوکده
بر مقام اسمیدر .

کریز هواسی یوروک شرقیلرک
بر طرز مخصوص
اوزره بسته لشم اولانلرینه دینور .

گفته بسته لشمس اولان نظميره
دينور .

كلرخ مرحوم شيخ عبدالباقى
دده افنديك اختراتندن
اولان بر مقامدر .

گلستان مهجور الاستعمال بر مقام
اسميدر .

گلغذار ابتدا دوگده گردانيه
آغاز ايد يلوب گردانيه سى
غالب حسيني مقامى گي ابراي ترنم
ايلاه دوگاهه قدر گلدنصكره قارچقار
نغمه لرينه بگزر نغمات اجرا ايد بلهرك
حسينى مقامى گي دوگاهده قرار
ويرمكه اولور بر مقامدر .

كمان معلوم اولان آلات مو -
سيقيه دن برينك اسميدر .

كمانچه الاتورقه آلات موسيقيه -
سندنذر .

كمانى كان دنيلان آلتى چالان
آدمه دينور .

كنج باداوار (آرايش
خورشيده)

كنج گاو (آرايش
خورشيده)

كنج كاوس (آرايش
خورشيده)

كنزالالحان خواجه عبدالقادر
تاليفاتندذر .

كوچك ابتدا حسيني آغاز ايدر
بعده گردانيه پرده -

سندن تكرار اوج ، حسيني وآندن
چارگاه چاشنسيه صبا گي قرار ايدر
بر مقامدر مقام مذكور بوگونلرده
هرتقدر مجرد استعمال اولغيور ايسه ده
اكثريا صبا و چارگاه مقاملرينك ميانلرنده
مستعملدر .

كوردى سگاه ايلاه چارگاه پرده -
لر اره سنده بولنان
برنيم پرده نك اسميدر .

كينسروى (آرايش
خورشيده)

كين ايرج (آرايش
خورشيده)

كين سياوش (آرايش
خورشيده)

ل

لازم من وجه بر مقامك زبتي
ايچون او مقامه
علاوه ايديلان پرده لره دينور .
لاشاد (قومايه)

لا دوگاه پرده سى محلنده مستعمل
اولدينى گي ترنم قوللانيلور .
لازم مطلق بر مقامده بولنسى
شرط قيلندن
اولان پرده لره دينور .

« دم تك دم تك تكا »
 ۲ ۳ ۱ ۲ ۲
 اصول مذکور بوگونه گنجیه
 دگین هر نعلسه اونودلق درجه سنه
 تنزل ایتشکن محی علم موسیقی خواجه
 بدیع الترتیم فضیلتلو ذکائی افندی
 حضرتلرینک هممات عالیه سی جمله
 جمیله سندن اوله رق اصول مذکور ایله
 سوزناک، حجازکار، حسینی شیران،
 قرجفار ودها سائر مقامات مختلفه دن
 نقشلر بسته لیه رک اشبو اصول ایله
 بستلنن اثرک عددینی تکثیر ایتشلردر.
 لی () له

لاغوته معلوم اولان بر آلت
 طربک اسمیدر .

لاله رخ مهجور الاستعمال بر
 مقامدر .

لامیه خطه عراقده مستعمل
 بر مقامدر .

لاوک خطه عراقده مستعمل
 بر مقامدر .

لحن پرده و مقام محللرنده
 مستعملدر .

لن لامک قحیله () تنه

لنک فاخته بحر خفیف اولدن

لنک (۱۰) ضربلی بر
 اصول اولوب اکثریا بسته ونقشلرده
 مستعملدر :

م

ایستیانلر الافرانغه و قوف تامه پیدا
 ایتلیدرلر .

مایین الاتورقه آهنکرینک هر
 ایکی تام آهنگی ارده سنده
 بولنان آهنکره دینورکه بونلرده
 منصور ایله شاه مایینی وشاه ایله داوود
 مایینی آهنکرله یاد اولنورلر .

مانتیو هند اصطلاحاتندن اولوب
 مهجور الاستعمال بر اصول
 اسمیدر .

ماژور هر تقدیر دیز معناسنه
 گلور ایسه ده الافرانغه

موسیقیسنده بر مقامک سیرینه نظراً
 (ره ماژور، می مینور) دینلور .

فقط شونیده علاوه ایدمکه بر مقامک
 سیرینه یالکیز دیز کلمکه ماژور و عول

گلمکه مینور دینلر . هر ماژورک
 بر مینوری وهر مینورک بر ماژوری

اولدینی نوطه معلی عزتو حاجی امین
 بک افندی بیان بیور مقده درلر . هر حالده

ماژور و مینور کله لرینی ایجه آکلامق

ماندولين الافرانغه آلات مو-
سيقیه سندنذر .

مانی معلوم اولان برنوع شرقینک
اسمیدر .

ماوراء ما وراء النهر دینلان
مقامک اسمی اولدیغی گبی سگاه ایله
دوگاه پرده لری اره سنده بولنان بر
پرده دخی دینور .

ماه پرکوهان () آرایش
خورشیده)

ماهور اوج پرده سیله گردانیه
پرده سنک اره سنده
بولنان و گوشت پرده سنک مقابلی اولان
بر نیم پرده نك اسمی اولوب مذکور
پرده به نسبتله راست پرده سنده قرار
ایدن بر مقامه علم اولمشدر . مقام
مذکور ابتدا گردانیه پرده سندن راست
آغاز ایدوب ماهور پرده سیله نوا و آندن
راسته قدر هبوط ایدر بعده چارگاه ،
سگاه ، دوگاه پرده لریله راستده قرار
ایدر . مذکور مقامک تیز چارگاهه قدر
سیری جائز اولدیغی گبی بعضاً نوا
وبعضاً ده حسینی پرده لرندن دخی ابتدا
ایته لری جائزدر .

ماهور صغیر () ماهورک

ماهورک مهجور الاستعمال بر
مقامدر .

ماهور کبیر () ماهورک

ماهور کبیر قدیم () ماهورک

مای دشت () لامیه به)

مایه راست ، دوگاه ، سگاه
پرده لرندن بری اوزرنده
قرار ایدر ایریجه اوج مقامه دینورکه
بولنرک هر بر لرینک سیری یکدیگرینک
عینیدر .

مبرقع حسینی عشیران پرده سنک
فوقسنده و نجم عشیران
پرده سنک نختنده بولنان صدایه دینلد-
یگی گبی بوگون استعمال اولنیان بر
مقامک دخی اسمیدر .

متغیر الصوت کمان ، عود ، قانون
مثلاً و تلاری
ایستنلدیگی زمان قابل تغییر اولان موسیقی
التزینه دینور .

مجلس افروز () آرایش
خورشیده)

محجر عربی اصولاتندذر .

محمودی خطه عراق وشامده
مستعمل بر مقام اسمیدر .

مخير شهنواز ایله سنبله نیم پرده -
لری اره سنده بولنان و دو-
گاه پرده سنک برنجی ثامنه سنی تشکیل
ایدن برتام پرده اولوب مذکور پرده

اسمته نسبتله ده دوگاه پرده سی اوزرنده
قرار ایدن برمقامه دخی علم اولمشدر .
مقام مذکور ابتدا گردانیه، مخیر، تیز
سگاہ، تیز چارگاه آغاز ایدر بعده
حسینییه هبوطنده چارگاه وصبا اسلوبی
اوزره دوگاهده قرار ایدر .

مخير بوسلك بوسلك مقامی ايله
دوگاهده قرار
ایدر عادی برمخير مقامیدر .

مخير كوردی كوردی پرده -
سیله دوگاهده
قرار ایدر عادی برمخير مقامیدر .

مخالف (مخالفك)

مخالفك مهجور الاستعمال بر
مقامدر .

مختلط غام سلسله اصوات مو -
سیقیه ناك نیم پرده -
لریله برلكده هیئت مجموعنه دینور .

مخمس بحر خفیف ثانیدن (۱۶)
ضرریلی بسته والهمیلرده
استعمال اولنور بر اصول اسمیدر .
اصول مذکور بوجه آتیدر :

« دم تكا دم تك دم تك تكا »
۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

« دم تك تكا دم تاهك تكا تكا »
۱ ۱ ۲ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

مخمس مصری مصر وحوالیسنده
مخمس اصولیدر .

مدور عربی اصولاتنددر .

مرابع عربی اصولاتندن برینك
اسمی اولقله برابر زنجیر
اصولانك برفشانسز اولاننه دخی دینور .
مرصع عراق پرده سیله گوشت
پرده سی ماینددر بولنان
بر پرده اسمیدر .

مرغ مهجور الاستعمال بر
اصولدر .

مرفوع (مرفوعه)

مروای نيك (مروای آرایش
خورشیده)

مزوج عراق جهتنده مستعمل
اولان چفته قامشلی
برنوع آلت موسیقینك اسمیدر .


مژگانی (مخالفه)


مستحسن میك ضمیله منصور
آهنگی آهنگی ايله قیزی
آهنگی اره سنده بولنان والاتورقه
آهنكرینك بشیخیسی اولان تام بر آهنگ
اسمیدر .


مستعار میك ضمیله سگاہ
پرده سنده قرار ایدر

برمقامدر . مقام مذکور ابتدا كوردی
سگاہ پرده لرندن آغاز ایدر بعده

حجاز نوا، نوادن تکرار حجاز ایله سگاهه
هپوتنده بر اوج گوستره رک بوسیاق
اوزره حجاز ایله سگاهه اینوب کوردی
برده سیله دوگاه سزجه سگاه قرار
ایدر . مذکور مقامده عجم پرده سی
بولنورسه لطیفه اوله جفی موسیقی
شناسانه معلومدر .

مشكدانه () آرایش
خورشیده ()

مشك مائی () آرایش
خورشیده ()

مشكوبه () آرایش خور-
شیده ()

مضراب میمك كسریله قانون
وامثالی آلات مو -

سیقه بی چالغه مخصوص اولان باغ
وقرتال تویندن معمول بر نوع تازنه
دینلدیگی گبی بر ضربك نصفه یعنی دها
طوغریسی بر درتلكك نصفی اولان بر
سکرلگه دخی دینور .

مطرب میمك كسریله چالغی
چالانله دینور .

مظهر تکیه لرده چالینان برنوع
آلت اولوب بونده زیل
دینلان دوکملر موجود اولیوب یکد -
یگرینه گرفت بر طاقم حلقه لری حائردر .

مقاصد الادوار خواجه عبد -
القادر ك اوغلنك

ترتیب کرده سی اولوب سلطان بایزید
خان حضرتلرینه تقدیم ایلدیگی کتابدر .

مقاصد الاحان خواجه عید -
القادر ك تألیفا

تندن اولوب صفی الدین عبدالمؤمنك
کتاب الادوارینی شارحدر .

مقام بر طاقم شرط مخصوص
تختنده مضبوط اولوب
سلسله اصوات موسیقیه نك بر قسم
محدودنده اجرا ایدیلان نغمات معینه
یه دینور .


ملكه صدا صدرالك قیم مخصوص -
صه سنی تعیین ایتك
ایچون معدندن معمول بر آلتدر .

متمزج غام () مختلط غامه

منصور شاه آهنگنك تام بر
برده فوقنده و مستحسن
دینلان آهنگك تام بر پرده تختنده
بولنان والاتوره آهنگرینك دردنجیسی
اولان بر آهنگدر .

موسیقار موسیق کله سنك
بو کله دن تحریف
اولندیغی روایت اولمقده در .

موسیقی نغمات موزونه دینور .


() آرایش خور -
مهربانی (شیده)

می ره ایله فارمه سننده بولنان
(حسینی) ویا خود (حسینی)
عشیران (پرده سنه دینور .

میان
میگ فحیمه بسته و شرقیلرک
اوچنجی مصراعرینه دینور.


مینور ( مازوره)

ن

ناتورل لسان اجنیدیه مستعمل
اولدینی معنای مفید
اولوب طبیعی (فا) دنیله جگی یرده
(فا) ناتورل دنیلور. و () اشارت
مخصوصه سیله افهام ایدیلور .


ناری نفس موصوله مستعمل
اولان بر مقامدر .

ناز ( نازینه)

نازنین مهجور الاستعمال اولان
مقاماتدن برینک اسمیدر .
() آرایش خور.

ناقوسی (شیده)
نای معلوم اولان آلت موسیقینک
اسمیدر .

نای نای دینلان آلتی چالان آدمه
دینور .


نخچیرگانی () آرایش
خورشیده)

نرم پست محلنده مستعملدر .


نسیم مهجور الاستعمال بر مقام
اسمیدر .

نشابور عادتاً نوا مقامی بوسلک
نشابور یرده سی اوزرنده قالمغه
اولور بر مقامدر .

نشابورک مهجور الاستعمال
بر مقامدر .

نصف پرده () نیم پر .
دهیه)

نصفیه علی العموم عین جنسندن
اولان ایکی آلت موسقیدن
برینک (دوگاه) پرده سی دیگرینک (محیر)
پرده سی اوله رق آهنگ ایدلمش اولور ایسه
اشبو ایکنجی آلت اولکینک نصفیه سی
دیمک اولور . نصفیه تعبیری اکثریا
قامشدن معمول اولان نای و امشالی
آلات موسیقیه ده مستعملدر .

نطق ضرب ( اسه)

نعت مدح جناب رسالتیناهی بی
متضمن اولان گفته لره
دینور .

نعت خوان نعت اوقویانلره
دینور .

نعمه یکدیگرینه مناسبت تامه سی
اولان بر قاچ پرده نک بر
آرده اجرای ترمنه دینور .

نقاوة الادوار خواجه عبدالقلا .
درک خفیدینک
تألیف کرده سی اولان بر کتابک اسمیدر .

دوگاهه هېوښنده کوردی پرده سنی
آشکار ایدمړک دوگاهده قرار ایدن
برمقامدر .

نواي عجم مهجور الاستعمال
برمقامدر .

نوبهاری () آرایش
خورشیده)

نوخست نون وواوځ فخیله عربی
اصولاندن اولوب (۷)
عدد ضربی حائزدر :

« دم ټک دم ټک ټک ټک ټک ټک »
۲ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

بونی (هفتا) نامیله طرز آتی اوزره
دخی اورمقدمه درلر :

« دم ټک دم ټک ټک ټک ټک ټک »
۲ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱

نورسیده () دلکشیده

نوروز هم عرب و همدۀ عجمستانده
مستعمل اولان برمقام
اسمیدر .

نوشین باده () نوبهاریه

نوطه موسیقی پرده لرینک درجاتی
اشعار ایدرک بونلرله
نغمه لری بر قاعده معینه تختنده ضبط
وتحریر ایتکله حاصل اولان هیئتده
دینلدیگی گپی اشبو هیئت تشکیل ایدن
پرده لرک کندیینه مخصوص اولان
هر بر شکنده آریجه (نوطه) تعبیر
اولنور .

نقرات نونک فخیله شرقیلرک
دردنجی مصرعلرینه
دینور .

نقش نونک فخیله بر قطعه دن
عبارت اولوب هر ایکی
سطری بر ترنم تعقیب ایدن شرقیلره
دینور .

نقش سماعی بوده سابق گپی
ایسه ده بونک
نقشدن فرق اصولنک بالکتر سماعیاته
مخصوص اولان اقصاق سماعی، سنگین
ویوروک سماعی اولمسیدر .

نگار مهجور الاستعمال
مدر .

نگار نیک مهجور الاستعمال
برمقام اسمیدر .

نکریز نونک کسرله ابتدا نوا
آغاز ایدوب بعده حسین
پرده سیله تکرار حجاز نوا چاشنیسیله
پستیجه سگاه قوللانهرق دوگاه پرده سیله
راستده قرار ایدر برمقامدر .

نوا حسین پرده سیله چارگاه
پرده سی ارسنده بولنان بر
تام پرده نک اسمی اولدینی گپی ابتدا
نوا پرده سندن آغاز ایدر بعده بر اوج
گوستره رک تکرار نوا پرده سندن
چارگاه ، سگاه ، ابله دوگاهده قرار
ایدن برمقامک دخی اسمیدر .

نوا کوردی ابتدائو مقامی گپی
آغاز ایدر بعده

نَهْفَت نوناك خميله حسینی عشیران
 پرده سنده قرار ایدر بر
 مقام اولوب مقام مذکور ابتدا حجاز نوا
 آغاز ایدر بعده حسینی عجم و علی الاكثر
 اوج پرده سنی آشکار ایدرک اصفهان
 چاشنیسیله دوگاهه اینوب آدن راست،
 عراق، عشیران، یگه آچهرق تکرار
 حسینی عشیرانده قرار ایدر .

نیاز (نازه)

نیم پرده هرایکی تام پرده آره -
 سنده بولتان دیز و بول
 نامنی اخذ ایدن پرده لره دینور .

نیم ثقیل بحر خفیف ثانییدن
 (۲۴) ضربی حائز
 بسته لده استعمال اولنور بر اصولدر :

« دم تکا دم تکا تکا دم تکا دم »
 ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲
 « تَک تَکَ دِم تاهک تکا تکا »
 ۱ ۲ ۲ ۴ ۱

نیم خفیف بحر خفیف اولدن
 (۱۶) ضربی بسته
 لده استعمال اولنور و ضرب قیغ ایله
 حاوی اصولارینک نهایتلرینی تشکیل
 ایدن آریجه بر اصولدر :

« دم تَک تَک دِم تَک تَک دِم تَک »
 ۱ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲
 « دم دِم تاهک تکا تکا »
 ۱ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲ ۱ ۲

نهاوند دوگاه ایله حجاز کوردیسی
 ارده سنده واقع اولان
 کوری به دینور که مذکور پرده به نسبتله
 راست پرده سنده قرار ایدن ایکی مقام
 موجوددر . بولردن بری (اسکی
 نهاوند) دنیلان اصل (نهاوند کبیر) اولوب
 شمعی زمانمزد مذکور مقامک فصلی
 اوقونما مقدهدر . دیگر ایسه صدا
 نقطه نظرنده عاداتا (حصار بوسلک) مقامی
 گبی اولوب (نهاوند رومی) اسمیله بوگون
 اک زیاده استعمال اولنان مقاماتنددر .

نهاوند رومی ابتدا راست بعده
 چارگاه ، نوا ،
 حصار ، عجم ، گردانیه پرده لردن آغاز
 ایدرک بومنونال اوزره تکرار چارگاهه
 هبوطنده اصل نهاوند پرده سی دنیلان
 کوردی ایله راست پرده سنده قرار ایدر
 بر مقامدر .

نهاوند صغیر معجور الاستعمال
 بر مقام اسمیدر .

نهاوند کبیر ابتدا حجاز پرده -
 سیله نوا آغاز
 ایدر بعده حسینی ، عجم ، گردانیه
 پرده سیله تکرار گردانیه و آندن عجم،
 حسینی، نوا، چارگاه، کوردی و دوگاه
 ایله راست پرده سنده قرار ایدر بر
 مقامدر که اشبو مقام اصل نهاوند دنیلان
 مقامدر .

(نیمروز) آرایش خور -
(شیده)

نیم شب
کردستان ، بغداد ،
موصل حوالیسنده
مستعمل بر مقامدر .

نیم دور بحر خفیف اولدن
(۱۸) ضربی بسته لرده
استعمال اولنور بر اصول اولوب بروجہ
آتی شرح اولمشدر :

« دم دم تک دم تک تک دم »
۱ ۱ ۱ ۱ ۲ ۲ ۲
« تاهک تکا تکا »
۲ ۲ ۴

و

دوگاه ایله بحر ، سگاه ایله تیزسگاه ،
نوا ایله یگاہ برده لری گبی .

وزن ثقیل
خفیف ثانی بحرینه
منسوب اولان
اصوللرک رفتارینک نصف رفتارینه
مساوی اولان اصوللرک منسوب بولند .
قلری (جله) ویا (صنفه) دینور .

(بحر خفیف)
وزن الصغر اوله

وزن الصغر الصغر (بحر)
خفیف ثانی -
(نیه)

وزن کبیر (وزن ثقیله)

ویولونسل الافرانغه آلات
مو سیقیه سندن
اولوب اڭ بیوک اولان کانه دینور .
مذکور کانه اڭ پست صداسنی اعطا
ایدن (دو) یعنی قبا چارگاه برده سیدر .

(حسینی)
وجه حسینی (عشیرانه)

وجه عرضبار ابتدا کردانیه
برده سندن آغاز

ایدر بعده اوجدن حسینی سز حصاره اینوب
نوا ایله چارگاه و پرده سگاهی آشکار
ایدر و آندن تکرار منوال مشروح اوزره
عرضبار چاشنیسیله برگردانیه آچهرق
دوگاه سزجه سگاه قرار ایدر بر مقامدر
مقام مذکورک اثنای سیرنده شوری
برده سنی اخذی قاعده سندنر . اشبو
مقام سلطان سلم جنتکانه مصاحبلرندن
حضر اغانک اختراعی اولوب دور سلطان
محمودیده امام اول حضرت شهریار
طرفنده موقع انتشاره وضع اولمشدر .
وحدت صوت یکدیگرینک
ثامنہ سنی
تشکیل ایدن هرایکی صدایه دینور . مثلاً

7